

Kunnanvaltuusto

Aika 25.01.2023 klo 18:00 - 18:38

Paikka Virta sali, Valkeakoskentie 19, 37500 Lempäälä

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 1	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
§ 2	Pöytäkirjan tarkastajien vaali	5
§ 3	Sidonnaisuusilmoitukset	6
§ 4	Sivistyslautakunnan muutostalousarvio vuodelle 2022	7
§ 5	Ero luottamustoimesta/ Minna Pernu	10
§ 6	Ero luottamustoimesta / Ari Niemelä ja keskusvaalilautakunnan varajäsenen valinta	12
§ 7	Yhteisölautakunnan valinta	14
§ 8	Vastaus valtuustoaloitteeseen kotihoidontuen kuntalisän käyttöön ottamisesta Lempäälässä	17
§ 9	Vastaus valtuustoaloitteeseen luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi Lempäälässä	36
§ 10	Vastaus valtuustoaloitteeseen vapaa-ajan asuntojen käyttötarkoituksen muuttamisesta selkeämmäksi ja helpommaksi	38
§ 11	Vastaus valtuustoaloitteeseen Suojatie Virtakampukselle bussipysäkin kohdalle	41
§ 12	Vastaus valtuustoaloitteeseen Uotintielle kevyenliikenteenväylä	44
§ 13	Vastaus valtuustoaloitteeseen Lempäälän kunnan metsänhoitosuunnitelman päivittämisestä	46
§ 14	Vastaus valtuustoaloitteeseen onkimispaikkoja kaikille	49
§ 15	Vastaus valtuustoaloitteeseen kulttuurihyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen Lempäälässä	53
§ 16	Vastaus valtuustoaloitteeseen kunnan ja järjestöjen välinen yhteistyö	58
§ 17	Vastaus valtuustoaloitteeseen soveltavan liikunnan toimintavälineiden hankkimisesta	63
§ 18	Valtuustoaloitteet	70

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Aspila Riina	Jäsen	
	Haapajoki Henri	Jäsen	
	Haapasalmi Anita	Jäsen	
	Hakala Heikki	Jäsen	
	Havukainen Heikki	Jäsen	
	Huhtala Anita	Jäsen	
	Huhtala Pasi	Jäsen	
	Hytönen Erkki	Jäsen	
	Hämäläinen Totti	Jäsen	
	Hämäläinen-Ylikahri Maikki	Jäsen	
	Kairimo Hanna	Jäsen	
	Kalliomäki Johanna	Jäsen	
	Kiiveri Antti	Jäsen	
	Korkatti Mika	Jäsen	
	Kosola Satu	Jäsen	
	Kuisla Johanna	Jäsen	
	Kärki Mikko	Jäsen	
	Lehikoinen Hannele	Jäsen	
	Lipsanen Tuomo	Jäsen	
	Nurmela Piia	Jäsen	
	Ojala Carita	Jäsen	
	Paananen Ismo	Jäsen	
	Papinsaari Vesa	Jäsen	
	Perälä Antti	Jäsen	
	Petäkoski-Hult Tuula	1. varapuheenjohtaja	
	Päivänen Maria	Jäsen	
	Rajamäki Minna	3. varapuheenjohtaja	
	Ruottunen Esko	Jäsen	
	Saikkonen Jani	2. varapuheenjohtaja	
	Tappura Mikko	Jäsen	
	Tolonen Kari	Jäsen	
	Träskbäck Jocka	Puheenjohtaja	
	Wesslin Tiina	Jäsen	
	Viitanen Mikko	Jäsen	
	Virolainen Vilma	Jäsen	
	Virtanen Kari	Jäsen	
Österberg Pauliina	Jäsen		
Wallenius Ari	Varajäsen		
Backlund-Palander Birgit	Varajäsen		
Liuha Tuukka	Varajäsen		
Kallio Kirsi	Varajäsen		
Lindholm Henri	Varajäsen		
Seppälä Jani	Varajäsen		
Poissa	Alakoski Heidi		
	Hämäläinen Ville		
	Kuisma Tapio		
	Niemi Veijo		
	Palokangas Juho		
Talvilaine Timo			
Muu	Rämö Heidi	Kunnanjohtaja	

Riina Kivistö

Fredriksson Reijo
Paija Vili
Sundström Marja
Tiia LevonmaaNina Lehtinen
Kari AuvinenPöytäkirjan pitäjä,
Hallintojohtaja
Seniorineuvoston edustaja
Nuorisovaltuuston edustaja
Vammaisneuvoston edustaja
Asiantuntija,
yhdyskuntajohtaja
Asiantuntija, sivistysjohtaja
Asiantuntija, talousjohtaja

AllekirjoituksetJocka Träskbäck
puheenjohtajaRiina Kivistö
pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat

1 - 18

Pöytäkirjan tarkastus

Lempäälä 31.1.2023

Mika Korkatti
pöytäkirjantarkastajaHannele Lehikoinen
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito Lempäälässä 1.2.2023
Hallintojohtaja Riina Kivistö

julkisessa tietoverkossa

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kunnanvaltuusto 25.01.2023 § 1

Kunnanvaltuuston laillisuuden edellytyksenä on, että valtuusto on kutsuttu koolle kuntalain, hallintosäännön ja valtuuston tekemän päätöksen mukaisesti. Päätösvaltaisuuden edellytyksenä on, että vähintään kaksi kolmannelta valtuutetuista on saapuvilla.

Esityslista ja kokouskutsu on jaettu sähköisesti valtuutetuille, varavaltuutetuille, kunnanhallituksen jäsenille, kunnanjohtajalle ja johtoryhmälle 18.1.2023.

Lisäksi kokouskutsu on kunnanvaltuuston tekemän päätöksen mukaisesti julkaistu Lempäälän-Vesilahden Sanomissa ja yleisessä tietoverkossa (www.lempaala.fi).

Paikalla olevien valtuutettujen lukumäärä selviää kokouksen alussa toimitettavassa nimenhuudossa.

Puheenjohtaja tulee toteamaan kunnanvaltuuston hallintosäännön 12 luku 10 §:n mukaisesti onko valtuusto laillisesti kokoon kutsuttu ja päätösvaltainen.

Yleisö voi seurata kokousta suorana lähetyksenä Lempäälän kunnan Youtube-kanavalla:

www.youtube.com/channel/UCPASescM2RNgg1JOGunDIRQ

Päätösehdotus

Puheenjohtaja toteaa kokouksen läsnäolijat sekä kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden.

Päätös

Puheenjohtaja totesi kokouksen läsnäolijat sekä kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi. Valtuuston koko on 37 valtuutettua ja 6 varavaltuutettua eli 43.

Pöytäkirjan tarkastajien vaali

Kunnanvaltuusto 25.01.2023 § 2

Lempäälän kunnan hallintosäännön 12 luvun 24 §:n mukaisesti kunnanvaltuuston pöytäkirjan tarkastaa kaksi kullakin kerralla sitä varten valittua valtuutettua siltä osin kuin pöytäkirjaa ei tarkasteta kokouksessa.

Tämän kokouksen pöytäkirja tarkastetaan 31.1.2023 ja pidetään nähtävillä yleisessä tietoverkossa (www.lempaala.fi) sekä Lempäälä -talolla 1.2.2023 lähtien.

Päätösehdotus

Kunnanvaltuusto valitsee kaksi pöytäkirjan tarkastajaa.

Päätös

Pöytäkirjan tarkistajiksi valittiin Mika Korkatti ja Hannele Lehikoinen. Puheenjohtaja totesi, että pöytäkirjan tarkastajat toimivat tarvittaessa myös ääntenlaskijoina.

Tarkastuslautakunta § 66
Kunnanvaltuusto § 3

24.11.2022
25.01.2023

Sidonnaisuusilmoitukset

Tarkastuslautakunta 24.11.2022 § 66

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan tehtävä on valvoa sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi.

Päätösehdotus Tarkastuslautakunta käy läpi rekisterin ajantasaisuuden ja saattaa sen kunnanvaltuustolle tiedoksi.

Päätös Tarkastuslautakunta hyväksyi saapuneet ilmoitukset sidonnaisuusrekisteriin vietäväksi. Tarkastuslautakunta päätti saattaa päivitetyn rekisterin kunnanvaltuustolle tiedoksi.

Kunnanvaltuusto 25.01.2023 § 3
339/00.03.00/2021

Päätösehdotus Kunnanvaltuusto merkitsee tiedoksi saapuneet sidonnaisuusilmoitukset. Sidonnaisuusilmoitukset saatetaan valtuustolle tiedoksi vähintään kerran vuodessa.

Päätös Kunnanvaltuusto merkitsi tiedoksi saapuneet sidonnaisuusilmoitukset. Sidonnaisuusilmoitukset saatetaan valtuustolle tiedoksi vähintään kerran vuodessa.

Otteet Tarkastuslautakunta

Liitteet

Liite [1]

Sidonnaisuusrekisteri Tarla 24.11.2022
valtuustolle tiedoksi

Sivistyslautakunta	§ 108	15.11.2022
Kunnanhallitus	§ 287	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 4	25.01.2023

Sivistyslautakunnan muutostalousarvio vuodelle 2022

Sivistyslautakunta 15.11.2022 § 108

Sivistyslautakunnan alaisten toimintojen osalta esitetään kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle seuraavat määrärahamuutokset vuoden 2022 talousarvioesitykseen perustuen lakisääteisten palvelujen järjestämiseen, valmistavan opetuksen käynnistämiseen ja myönnettyjen hankeavustusten hankesuunnitelmien mukaiseen käyttöön.

• Ulkopaikkakuntalaisten henkilökohtaiset koulunkäyntiavustajat:
henkilöstökuluja lisää 181.000 € ja tuloja lisää 221.000 €

- kevät 2022: Lempainen 5, Kulju 5 ja Sääksjärvi 2
- syksy 2022: Lempainen 3, Moisio 1 ja Sääksjärvi 1 (mukana 2023 budjetissa)

• Ukrainalaisten varhaiskasvatus ja opetus: *henkilöstökuluja lisää 57.400 € ja tuloja lisää 24.000 € (tiedossa 4/2022)*

- Opetuspalvelut: 1 opettaja ja 2 koulunkäynninohjaajaa (mukana 2023 budjetissa kevään osalta, valtiolta korvausta osana peruspalvelujen valtionosuutta)
- Varhaiskasvatuksen maksutuottoavustus valtiolta

• Sivistyslautakunnan alaiset hankkeet: *tuloja lisää 488.100e ja menoja lisää 757.800e (mukana 2023 budjetissa)*

- Henkilöstökulut 583.900e
- Palvelujen ostot 89.300e
- Aineet tarvikkeet ja tavarat 72.800e
- Muut toimintakulut 11.800e

• **Yhteensä tuloja 733.100 € ja menoja 996.200 €**

Muutostalousarvioesityksen määrärahamuutokset (menot ja tulot) ovat pysyväisluonteisia ja ovat sisältyneet vuoden 2023 sivistyslautakunnan talousarvioesitykseen.

Lisätietoja: Sivistysjohtaja Nina Lehtinen, p. 050 383 9789

Esittelijä Sivistysjohtaja Nina Lehtinen

Päätösehdotus Sivistyslautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle sivistyslautakunnan alaisten toimintojen osalta 733.100 euron tulolisäyksiä ja 996.200 € menolisäyksiä muutostalousarvioesityksenä vuoden 2022 vahvistettuun talousarvioon edellä selostetun mukaisesti.

Sivistyslautakunta	§ 108	15.11.2022
Kunnanhallitus	§ 287	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 4	25.01.2023

Päätös Sivistyslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Otteet Kunnanhallitus, kunnanvaltuusto

Kunnanhallitus 28.11.2022 § 287

Lisätietoja: Sivistysjohtaja Nina Lehtinen, p. 050 383 9789

Esittelijä Kunnanjohtaja

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy sivistyslautakunnan alaisten toimintojen osalta 733.100 euron tulolisäyksiä ja 996.200 € menolisäyksiä muutostalousarvioesityksenä vuoden 2022 vahvistettuun talousarvioon edellä selostetun mukaisesti.

Päätös Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Merkittiin pöytäkirjaan, että sivistysjohtaja Nina Lehtinen saapui kokoukseen ennen tämän pykälän käsittelyä klo 15.10.

Merkittiin pöytäkirjaan, että talousjohtaja Kari Auvinen poistui kokouksesta tämän pykälän päätöksenteon jälkeen klo 15.15.

Kunnanvaltuusto 25.01.2023 § 4
76/02.00/2021

Lisätietoja: sivistysjohtaja Nina Lehtinen, p. 050 383 9789

Päätösehdotus Kunnanvaltuusto hyväksyy sivistyslautakunnan alaisten toimintojen osalta 733.100 euron tulolisäyksiä ja 996.200 € menolisäyksiä muutostalousarvioesityksenä vuoden 2022 vahvistettuun talousarvioon edellä selostetun mukaisesti.

Päätös Kunnanvaltuusto hyväksyi sivistyslautakunnan alaisten toimintojen osalta 733.100 euron tulolisäyksiä ja 996.200 € menolisäyksiä muutostalousarvioesityksenä vuoden 2022 vahvistettuun talousarvioon edellä selostetun mukaisesti.

Lisäksi valtuusto toteaa, että kunnanvaltuusto käsittelee vuoden 2022 määrärahojen ylitysoikeudet eri toimielinten osalta ennen tilinpäätöksen allekirjoittamista.

Otteet sivistysjohtaja, hallintosihteeri Hevonkorpi, talouspalvelut

Lempäälän kunta

Pöytäkirja

1/2023

9

Sivistyslautakunta

§ 108

15.11.2022

Kunnanhallitus

§ 287

28.11.2022

Kunnanvaltuusto

§ 4

25.01.2023

Liitteet

Liite [2]

SIVLA 151122 muutosta22

Liite [3]

Siv toteuma 10 2022

Kunnanhallitus § 296
Kunnanvaltuusto § 5

28.11.2022
25.01.2023

Ero luottamustoimesta/ Minna Pernu

Kunnanhallitus 28.11.2022 § 296

Valmistelija Hallintojohtaja Riina Kivistö

Minna Pernu (SDP) anoo eroa viranomaislautakunnan varajäsenyydestä. Eroanomuksen syyksi Pernu toteaa henkilökohtaiset syyt.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevistä syistä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin. Valtuusto myöntää eron valtuutetulle ja varavaltuutetulle.

Kuntalain 74 §:n mukaan vaalikelpoinen viranomaislautakuntaan ei ole:

1. asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan alainen kunnan palveluksessa oleva henkilö;
2. henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;
3. henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle asianomaisessa lautakunnassa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Viranomaislautakunta on sellainen toimielin, johon tasa-arvolain 4 a § edellyttää valittavan vähintään 40 % miehiä ja naisia sekä jäseniksi että varajäseniksi.

Lisätietoja: hallintojohtaja Riina Kivistö, puh. 040 1337 485

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että se

1. myöntää Minna Pernulle eron viranomaislautakunnan varajäsenyydestä sekä valitsee hänen tilalleen jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden varajäsenen.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Kunnanvaltuusto 25.01.2023 § 5
1119/00.00.01/2022

Lisätietoja: hallintojohtaja Riina Kivistö, puh. 040 1337 485

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 296
§ 5

28.11.2022
25.01.2023

Päätösehdotus

Kunnanvaltuusto

1. myöntää Minna Pernulle eron viranomaislautakunnan varajäsenyydestä sekä valitsee hänen tilalleen jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden varajäsenen.

Päätös

Kunnanvaltuusto

1. myönsi Minna Pernulle eron viranomaislautakunnan varajäsenyydestä ja valitsi hänen tilalleen Sari-Ulrika Tenhusen Heikki Havukaisen henkilökohtaiseksi varajäseneksi jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Otteet

Minna Pernu, valittu, viranomaislautakunta

Oheismateriaali

Eroanomus viranomaislautakunnan varajäsenyydestä, Minna Pernu

Ero luottamustoimesta / Ari Niemelä ja keskusvaalilautakunnan varajäsenen valinta

Kunnanhallitus 09.01.2023 § 15

Valmistelija hallintojohtaja Riina Kivistö

Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on järjestää ja hoitaa kaikki valtiolliset ja kunnalliset vaalit ja kansanäänestykset kunnassa.

Vaalilain 13 §:n mukaan: "Valtuuston on asetettava kuntaan toimikaudekseen kunnan keskusvaalilautakunta. Kunnan keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään viisi.

Varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan. Sekä jäsenten että varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa kunnassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä (kuntavaalit 2021). Jäsen tai varajäsen, joka keskusvaalilautakunnalle toimitetun ehdokashakemuksen mukaan on asetettu puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi, ei voi osallistua keskusvaalilautakunnan työskentelyyn kyseisissä vaaleissa."

Jotta kunnan keskusvaalilautakunnan jäsenet ja varajäsenet edustaisivat edellisissä kuntavaaleissa esiintyneitä äänestäjäryhmiä, se yleensä edellyttää, että kukin jäsen ja varajäsen edustavat eri äänestäjäryhmiä. Niin kauan kuin yksikin huomioon otettava äänestäjäryhmä on vailla edustusta, keskusvaalilautakuntaan ei saa valita muusta ryhmästä kahta edustajaa.

Huomionarvoinen on myös vaalilain 13 §:n säännös, jonka mukaan "jäsen tai varajäsen, joka keskusvaalilautakunnalle toimitetun ehdokashakemuksen mukaan on asetettu puolueen tai valitsijaryhmän ehdokkaaksi, ei voi osallistua keskusvaalilautakunnan työskentelyyn kyseisissä vaaleissa". Käytännössä työskentelyeste voi tulla ajankohtaiseksi vasta seuraavissa kuntavaaleissa vuoden 2025 keväällä.

Vuoden 2021 kuntavaaleissa Lempäälässä esiintyivät seuraavat puolueet ja äänestäjäryhmät: Kansallinen Kokoomus, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue, Perussuomalaiset, Suomen Keskusta, Vihreä Liitto, Suomen Kristillisdemokraatit, Vasemmistoliitto ja Liberaalipuolue - Vapaus valita.

Keskusvaalilautakunta on sellainen toimielin, johon tasa-arvolain 4 a § edellyttää valittavan vähintään 40 % miehiä ja naisia sekä jäseniksi että varajäseniksi.

Ari Niemelä on jättänyt 13.12.2022 päivätyn eroanomuksen keskusvaalilautakunnan varajäsenyydestä (2. sijaantulojärjestys) henkilökohtaisiin syihin vedoten.

Kunnanhallitus § 15 09.01.2023
Kunnanvaltuusto § 6 25.01.2023

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevistä syistä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 2 luvun Toimielinorganisaatio 5 §:n Vaalitoimielimet mukaan keskusvaalilautakunnasta säädetään vaalilaissa.

Lisätietoja: hallintojohtaja Riina Kivistö, puh. 040 133 7485

Esittelijä Kunnanjohtaja

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että se

1. myöntää Ari Niemelälle eron keskusvaalilautakunnan varajäsenyydestä
2. valitsee keskusvaalilautakuntaan varajäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi

Päätös Kunnanhallitus päätti esittää kunnanvaltuustolle, että se

1. myöntää Ari Niemelälle eron keskusvaalilautakunnan varajäsenyydestä
2. valitsee keskusvaalilautakuntaan varajäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi

Kunnanvaltuusto 25.01.2023 § 6
1271/00.00.01/2022

Päätösehdotus Kunnanvaltuusto
1. myöntää Ari Niemelälle eron keskusvaalilautakunnan varajäsenyydestä
2. valitsee keskusvaalilautakuntaan varajäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi

Päätös Kunnanvaltuusto
1. myönsi Ari Niemelälle eron keskusvaalilautakunnan varajäsenyydestä
2. valitsi keskusvaalilautakuntaan 2. varajäseneksi Rauno Kuusiston jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Otteet Ari Niemelä, valittu

Liitteet

Liite [4] Eroanomus Luottamustoimista Niemelä Ari, keskusvaalilautakunnan varajäsenyys (22)

Oheismateriaali

Eroanomus Luottamustoimista Niemelä Ari, keskusvaalilautakunnan varajäsenyys

Yhteisölautakunnan valinta

Kunnanhallitus 12.12.2022 § 314

Valmistelija kunnanjohtaja Heidi Rämö ja johdon erityisavustaja Tuulia Rinne

Valtuusto päätti kokouksessaan 26.10.2022 § 65 uuden toimielimen, yhteisölautakunnan, perustamisesta. Samalla päätöksellä kunnassa nyt toimiva osallisuusjaosto lakkautettiin. Yhteisölautakunnan valinta, kokoonpano ja toimikausi esitetään hallintosäännössä seuraavasti:

Yhteisölautakunnassa on yksitoista (11) jäsentä, joista valtuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa. Yhteisölautakunnalle asiat esittelee yhteisöjohtaja. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien tulee olla valtuutettuja. Jokaisella lautakunnan jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Lautakunnan toimikausi on kaksi vuotta.

Yhteisölautakunnan tehtävät ja toimivalta määrätään hallintosäännössä.

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää jäsenten valitsemisesta toimielimiin. Kuntalain 33 §:n mukaan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat valitaan samassa vaalitoimituksessa.

Tasa-arvolain 4 a §:n mukaan kunnallisissa toimielimissä, lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja, tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisestä syystä muuta johdu. Vähimmäismäärä koskee toimielimen jäseniä ja varajäseniä erikseen.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan.

Vaalikelpoisuus yhteisölautakuntaan

Yhteisölautakunnan jäsenten ja varajäsenten valintaa ohjaa kuntalain yleinen vaalikelpoisuus (§ 71) ja vaalikelpoisuus muihin toimielimiin (§ 74).

Kuntalain 71 §:n mukaan vaalikelpoinen kunnan luottamustoimeen on henkilö:

- 1) jonka kotikunta kyseinen kunta on;
- 2) jolla on jossakin kunnassa äänioikeus kuntavaaleissa sinä vuonna, jona valtuutetut valitaan tai vaali muuhun luottamustoimeen toimitetaan; ja
- 3) jota ei ole julistettu vajaavaltaiseksi.

Kuntalain 74 §:n mukaan vaalikelpoinen lautakuntaan on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

- 1) asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan alainen kunnan palveluksessa oleva henkilö;
- 2) henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;
- 3) henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle asianomaisessa lautakunnassa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Kuntalain 72 §:n mukaan vaalikelpoinen valtuustoon ei ole:

- 1) valtion virkamies, joka hoitaa välittömästi kunnallishallintoa koskevia valvontatehtäviä;
- 2) kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka toimii kunnanhallituksen tai lautakunnan tehtäväalueen johtavassa tehtävässä tai sellaiseen rinnastettavassa vastuullisessa tehtävässä;
- 3) kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa oleva henkilö, joka asemaltaan voidaan rinnastaa 2 kohdassa tarkoitettuun kunnan palveluksessa olevaan henkilöön;
- 4) kuntayhtymän jäsenkunnan valtuuston osalta kuntayhtymän palveluksessa oleva henkilö, joka asemaltaan voidaan rinnastaa 2 kohdassa tarkoitettuun kunnan palveluksessa olevaan henkilöön.

Edellä tarkoitettussa palvelussuhteessa oleva on vaalikelpoinen valtuutetuksi, jos palvelussuhde päättyy ennen kuin valtuutettujen toimikausi alkaa.

Yhteisölautakunnan toimikausi

Yhteisölautakunta aloittaa toimintansa kesken toimikauden 2021-2023.

Yhteisölautakunnan toimikaudeksi on hallintosäännössä määritetty kaksi vuotta. Yhteisölautakunnan ensimmäinen toimikausi on vajaamittainen, sillä kaikki kunnan toimielimet noudattavat samaan aikaan alkavaa ja päättyvää toimikautta. Yhteisölautakunnan toimikausi jatkuu toimikauden 2021-2023 loppuun eli vuoden 2023 heinäkuuhun asti, jonka jälkeen yhteisölautakunnan jäsenten, varajäsenten ja puheenjohtajiston valinnasta päätetään uudelleen.

Yhteisölautakunnan perustanut hallintosääntöpäätös astuu voimaan 1.1.2023. Yhteisölautakunta voi aloittaa toimintansa, kun yhteisölautakunnan jäsenet on valittu ja valintapäätös on lainvoimainen.

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 314
§ 7

12.12.2022
25.01.2023

Toimivalta: kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää jäsenten valitsemisesta toimielimiin.

Lisätietoja kunnanjohtaja Heidi Rämö, puh. 040 133 7803

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että se valitsee yhteisölautakunnan jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet toimikauden 2021-2023 loppuajaksi ja että valtuusto valitsee yhteisölautakunnan jäsenistä yhteisölautakunnan puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Kunnanvaltuusto 25.01.2023 § 7
1218/00.00.01/2022

Lisätietoja kunnanjohtaja Heidi Rämö, puh. 040 133 7803

Päätösehdotus

Kunnanvaltuusto valitsee yhteisölautakunnan jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet toimikauden 2021-2023 loppuajaksi ja valtuusto valitsee yhteisölautakunnan jäsenistä yhteisölautakunnan puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa.

Päätös

Kunnanvaltuusto valitsi seuraavasti jäsenet yhteisölautakuntaan sekä heille henkilökohtaiset varajäsenet:

Jäsen

Henri Haapajoki (pj) SDP

Maikki Hämäläinen-Ylikahri (I vpj)
KESK

Antti Perälä (II vpj) KOK

Petri Mäkinen KOK

Vesa Papinsaari KOK

Marja Sundström KOK

Juho Kanervo VIHR

Heidi Alakoski PS

Elina Kiiveri PS

Risto-Matti Karhila KESK

Niina Selin SDP

Varajäsen

Sampo Ropponen SDP

Ilkka Mäkinen KESK

Konsta Kaarineva KOK

Vesa Saarinen KOK

Tarja Lehtiö KOK

Anu Nevalainen VIHR

Birgit Backlund-Palander VIHR

Ari Wallenius PS

Satu Lepola PS

Eija Halkola KD

Milla Vanhatalo SDP

Puheenjohtajisto valittiin edellä olevan listan mukaisesti.

Otteet

valitut, yhteisölautakunnan sihteeri, Sari Vaihtamo

Kunnanhallitus	§ 41	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 84	20.09.2022
Sivistyslautakunta	§ 105	15.11.2022
Kunnanhallitus	§ 288	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 8	25.01.2023

Vastaus valtuustoaloitteeseen kotihoidontuen kuntalisän käyttöön ottamisesta Lempäälässä

Kunnanhallitus 14.02.2022 § 41

Valmistelija vs. hallintojohtaja Riku Rekonen

Valtuutettu Mikko Kärki jätti 22 valtuutetun tai varavaltuutetun ja Keskustan valtuustoryhmän valmisteleman aloitteen:

Lasten kotihoidontuen kuntalisän maksaminen

Kunnanvaltuusto lähetti valtuustoaloitteen kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 14 luvun 1 §:n kunnanhallitus on toimivaltainen päättämään asiasta.

Lisätietoja vs. hallintojohtaja Riku Rekonen 050 3839 076.

Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää ohjata valtuustoaloitteen sivistyksen palvelualueelle valmisteltavaksi.
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.
Otteet	sivistysjohtaja, varhaiskasvatuspäällikkö

Sivistyslautakunta 20.09.2022 § 84

Valmistelija: varhaiskasvatuspäällikkö Mirva Ritari

Vastine valtuustoaloitteeseen on valmisteltu yhteistyössä Tutkimus ja Kehitys Ajatustalo Oy:n kanssa.

Kotihoidontuki

Kotihoidon tukea voi hakea perhe, jonka alle 3-vuotias lapsi ei ole kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa. Lasta voi hoitaa jompikumpi vanhemmista tai muu hoitaja (esim. sukulainen) tai yksityinen varhaiskasvatuksen tuottaja (esim. yksityinen päiväkotitoiminta tai perhepäivähoitaja). Kotihoidon tuki muodostuu lakisääteisestä hoitorahasta sekä tulojen mukaan määräytyvästä hoitolisästä. Hoitoraha on yhdestä alle 3-vuotiaasta lapsesta 350,27 €/kk, muista alle 3-vuotiaista 104,86 €/kk sekä yli 3-vuotiaista, alle kouluikäisistä lapsista 67,38 €/kk/lapsi. Hoitolisää maksetaan vain yhdestä lapsesta, ja enimmillään se voi olla 187,45 €/kk. Kela tekee

Kunnanhallitus	§ 41	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 84	20.09.2022
Sivistyslautakunta	§ 105	15.11.2022
Kunnanhallitus	§ 288	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 8	25.01.2023

vuosittain kotihoidon tukeen indeksitarkistuksen, mikä voi muuttaa tuen määrää.

Kotihoidon tuki kokonaisuudessaan on kunnan kustantamaa tukea perheille, vaikka tuki maksetaan Kelan toimesta. Hoitorahan ja -lisän lisäksi kunta voi maksaa kuntalisää. Kunta voi asettaa erityisiä ehtoja kotihoidon tuen kuntalisän maksamiselle (esim. maksetaan perheen nuorimmasta lapsesta, kaikki alle kouluikäiset perheen lapset hoidetaan kotona, huoltaja hoitaa lastaan kotona itse, oikeus tuen saamiseen edellyttää tietyn vähimmäisajan (kk)).

Valtakunnallista selvitystä

Kuntaliitto selvitti laajalla kyselytutkimuksella huhti-toukokuussa 2022 Manner-Suomen käytänteitä kotihoidon tuen kuntalisän maksamiseen liittyen. Kyselyyn vastasi Manner-Suomen kunnista 85,7 % (251 kuntaa). Manner-Suomessa oli kyselyn toteutushetkellä 293 kuntaa. Kyselyn perusteella kotihoidontuen kuntalisää vuonna 2022 maksoi 52 kuntaa (21 %) 251 kyselyyn vastanneen kunnan osalta. Kuntaliiton tilastoja peilattaessa valtakunnan tasolla kuntalisän maksamisen trendi on ollut laskeva.

Kotihoidon tuen kuntalisän maksaminen on suhteellisesti hieman muita yleisempää suurissa, yli 100 000 asukkaan kunnissa. Suhteellisesti vähiten kuntalisää maksetaan 10 000–20 000 asukkaan kunnissa. Kuntaliiton selvityksen mukaan 82 % kuntalisää maksavista kunnista on asettanut erityisiä ehtoja kuntalisän maksamiselle.

Niistä 52 kunnassa, joissa kuntalisää maksettiin lähes puolet arvioi (44 %), että kuntalisän maksamisella ei ole ollut vaikutusta varhaiskasvatuspalvelujen kysyntään. Eniten kuntalisän maksamisen arvioitiin vaikuttavan lapsen aloittamiseen varhaiskasvatuksessa. Kuntalisää maksavista kunnista 30 prosenttia arvioi, että kuntalisän maksaminen vaikuttaa siten, että lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa hieman myöhemmin.

Kuntaliitto toteaa selvityksessään, että pelkän kotihoidontuen ja sen kuntalisän vaikutusten arviointi varhaiskasvatuspalvelun kysyntään on melko hankalaa. (Lahtinen & Svartsjö 2022)

OECD:n selvitysten perusteella ja valtakunnallisten tavoitteiden mukaan varhaiskasvatukseen osallistumisastetta tulisi saada korkeammaksi. Heikommassa asemassa olevat lapset osallistuvat varhaiskasvatukseen heikommin ja vaikutukset heijastuvat myöhemmin koulumenestykseen.

Varhaiskasvatus heijastuu esimerkiksi siihen, miten 15-vuotias suoriutuu avaintaitoja mittaavassa PISA-tutkimuksessa. Yhtenä esteenä osallistumisasteen nostamiselle nähdään OECD:n mukaan kotihoidontuki. Tukijärjestelmää kritisoitiin myös siksi, että sillä on yhteys vanhempien työhön siirtymiseen. Näistä seikoista johdetut tavoitteet on sisällytetty myös Opetus- ja kulttuuriministeriön Varhaiskasvatuksen

Kunnanhallitus	§ 41	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 84	20.09.2022
Sivistyslautakunta	§ 105	15.11.2022
Kunnanhallitus	§ 288	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 8	25.01.2023

kehittämisen tiekarttaan. Vuosille 2017–2030 on asetettu tavoitteeksi mm. osallistumisasteen nostaminen, varhaiskasvatuksessa.

Suomen alhainen osallistumisaste on jopa poikkeuksellisen alhainen, kun sitä vertaa muihin pohjoismaihin tai Euroalueen ja OECD 28 maiden keskiarvoon. Suomi jää EU:n asettamasta varhaiskasvatukseen osallistumisen tavoitteesta, joka on 96 prosenttia ikäluokasta 3-vuotiaista oppivelvollisuuskoulun alkuun. Pohjoismaista kaikki muut maat paitsi Suomi täyttivät EU-tavoitteen. (Karila, K. 2017)

Varhaiskasvatuksen kehittämisen tiekartassa esiteltujen tutkimusten mukaan havaitaan, että suurempituloisissa kotitalouksissa osallistutaan muita ryhmiä selvästi nuorempina kaikkiin varhaiskasvatusmuotoihin. Sen sijaan pienimmässä tuloryhmässä varhaiskasvatukseen osallistutaan muita ryhmiä selvästi harvemmin. Varhaiskasvatukseen osallistuminen on eriytynyttä: matalasti koulutettujen ja epävakaassa työllisyystilanteessa olevat äidit hoitavat lapsiaan pidempään kotihoidon tuella, paremmassa sosioekonomisessa asemassa oleviin äiteihin verrattuna. Suurempi rahallinen kotihoidon tuki vähentää äitien työhön osallistumista melko merkittävästi.

Uudessa koulutuspoliittisessa selonteossa varhaiskasvatuksen merkitystä korostetaan tasa-arvoisen oppimisen ja koulutukseen osallistumismahdollisuuksien ensimmäisenä askeleena. Oppimisvaikeuksien ja syrjäytymiskehityksen ensimmäiset merkit voivat näkyä jo varhaiskasvatusiässä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021.) Tutkimusten mukaan laadukas varhaiskasvatus vaikuttaa myönteisesti lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen.

Laadukkaan varhaiskasvatuksen katsotaan tasaavan erilaisista kotitaustoista tulevien lasten mahdollisia lähtökohtaeroja ja ennaltaehkäisevän syrjäytymistä. Lasten yhdenvertainen mahdollisuus osallistua varhaiskasvatukseen konkretisoituu paikallisella tasolla, jolloin on tärkeää, että varhaiskasvatuspalvelut ovat ennen kaikkea lapsia varten.

Maksuttoman varhaiskasvatuskokeilun arvioinneissa on todettu, että varhaiskasvatukseen osallistumisessa on suuria alueellisia eroja. Nämä alueelliset erot johtuvat osittain siitä, että hyvin suunnitellun ja järjestetyn varhaiskasvatuspalvelujärjestelmän rinnalla vaikuttavat myös muut lastenhoidon paikalliset politiikat, jotka eivät aina toimi linjassa varhaiskasvatukseen osallistumisen tavoitteiden kanssa. Suomessa yhdeksi varhaiskasvatukseen osallistumista vähentäväksi tekijäksi on esitetty kotihoidon tukea ja erityisesti sen kuntalisää. (Kansallisen koulutuksen arviointikeskus 2021)

Perheiden tekemät lastenhoitoratkaisut eivät ole ympäristöstään irrallisia päätöksiä, vaan ne ovat kytköksissä niin lapsiperhepoliittisiin linjauksiin kuin myös niiden välittämiin viesteihin siitä, onko lapsen toivottavaa mennä varhaiskasvatukseen vai olla kotihoidossa tai kokeeko perhe kuuluvansa varhaiskasvatuspalveluiden asiakaskenttään. Valtakunnan tasolla tarvitaan

Kunnanhallitus	§ 41	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 84	20.09.2022
Sivistyslautakunta	§ 105	15.11.2022
Kunnanhallitus	§ 288	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 8	25.01.2023

laajempia perhevapaajärjestelmän, työelämän joustojen ja yleisen varhaiskasvatuksen merkitystä koskevan tietoisuuden kehittämisen toimia.

Siitä, onko kotihoidontuen kuntalisällä mahdollisia vaikutuksia syntyvyyteen, ei löytynyt Suomessa tutkittua ajankohtaista tietoa.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki muuttui 1.8.2021 alkaen. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennettiin korottamalla maksujen perusteena olevia tuloeroja 31 prosenttia. Lisäksi sisaruksilta perittäviä maksuja alennettiin siten, että toisesta lapsesta perittävä maksu on 40 prosenttia, aikaisemman 50 prosentin sijaan, nuorimman lapsen laskennallisesta kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta. Uudistuksen keskeisimpänä tavoitteena oli parantaa työllisyyttä ja lisätä varhaiskasvatukseen osallistumisastetta ja osaltaan lisätä lasten yhdenvertaista mahdollisuutta osallistua varhaiskasvatukseen. Valtioneuvosto on tämän syksyn budjetti-riihessään päättänyt, että varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennetaan merkittävästi vuonna 2023.

Valtakunnan tasolla on lähiaikoina tapahtunut ja tulee tapahtumaan useita merkittäviä muutoksia, mm. varhaiskasvatuslain muutos lapsen tuen rakenteiden ja järjestämisen osalta astui voimaan 1.8.2022, hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023, mahdollinen 5-vuotiaiden maksuton esiopetus alkaa 1.8.2024. Perhevapaauudistus astui voimaan 1.8.2022, uudistuksen myötä vanhempainrahaa voivat käyttää molemmat huoltajat haluaminaan jaksoina 160 päivää, eli lapsi voi vuorotella kotihoidossa ja varhaiskasvatuksessa, kunnes täyttää kaksi vuotta. Kunta joutuu säilyttämään lapselle myönnetyn varhaiskasvatuspaikan, jos perhevapaajakso kestää yhtäjaksoisesti enintään 13 viikkoa. Perhevapaauudistus itsessään tulee jo muuttamaan nykyistä kotihoidontuen järjestelmää ja lisää osaltaan perheiden valinnanmahdollisuuksia. Kuntaliitto on arvioinut, että perhevapaauudistus tulee kasvattamaan kuntien kustannuksia.

Lempäälä ja Tampereen kaupunkiseutu

Varhaiskasvatusikäisten lasten (1–5-vuotiaat) kokonaismäärä on ollut Lempäälän kunnassa ja Tampereen kaupunkiseudulla laskusuunnalla viime vuodet. Vastaavasti osallistumisaste varhaiskasvatukseen on ollut nouseva. Lempäälän kunnan varhaiskasvatuksen osallistumisaste on kasvanut 4 % kuluneen viiden vuoden aikana.

Tampereen kaupunkiseudun varhaiskasvatuksen seutuvertailussa vuodelta 2020 Lempäälä kunnan varhaiskasvatuksen osallistumisaste oli alle 3-vuotiaiden lasten osalta 51 % ikäryhmästä (kaupunkiseudun keskiarvo 54 %), yli 3-vuotiaiden osalta 85 % ikäryhmästä (kaupunkiseudun keskiarvo 88 %). 5-vuotiaiden osallistumisaste seutuvertailussa oli 90 % ikäluokasta (seudun keskiarvo 94 %). 0–5-vuotiaiden ikäluokasta oli 22 % kotihoidon tuen piirissä vuoden 2020 seutuvertailun tulosten perusteella.

Kunnanhallitus	§ 41	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 84	20.09.2022
Sivistyslautakunta	§ 105	15.11.2022
Kunnanhallitus	§ 288	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 8	25.01.2023

Perheet voivat valita tällä hetkellä kotihoidon sekä kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen välillä. Kotihoidossa perhe saa tukea joko kotihoidon tukena tai yksityisen hoidon tukena. Kotihoidon tuella perhe voi hoitaa lasta itse tai vanhemmat käydä työssä ja hoidattaa lapsi esim. sukulaisten avulla tai palkkaamalla yksityinen hoitaja.

Yksityisen hoidon tukeen Lempäälässä on saatavilla kuntalisä. Kuntalisä määräytyy varhaiskasvatusmuodon ja lapsen iän perus-teella ja on tällä hetkellä suuruudeltaan 207–362 €/kk/lapsi. Yksityisen hoidon tukea saa, kun lasta hoitaa palkattu hoitaja, yksityinen perhepäivähoitaja tai yksityinen päiväkotii. Yksityisen hoidon tuella perhe voi palkata myös kotiin työntekijän.

Lempäälän kunnassa kotihoidon- ja yksityishoidon tuen käyttäjien määrä on ollut laskeva viime vuodet, toukokuussa 2022 oli lapsia kotihoidontulella yhteensä 275 ja yksityisen hoidontuella 72 lasta. Suuri osa perheistä käyttää kotihoidontukea lyhytaikaisesti vanhempainvapaan jälkeen, ennen työhön paluuta. Elokuun 2022 tilastoja ei ole vielä saatavilla.

Tampereen kaupunkiseudun kunnilla ei ole kotihoidontuen kuntalisää käytössään ja kunnat ovat seudullisen tiekartan mukaisesti linjanneet yhdessä varhaiskasvatukseen osallistumisasteen nostamisesta.

Strategisena valintana Lempäälän kunta on jo investoinut ja tulee lähivuosina investoimaan sekä kouluihin että varhaiskasvatuksen tiloihin. Lempäälän kunta on lisäksi sitoutunut Tampereen kaupunkiseudun kuntien kanssa varhaiskasvatuksen kehittämiseen valtakunnallisten suositusten mukaisesti (opinpolku-malli). Lempäälän kunnassa lasten määrä kasvaa syntyvyyden ja muuttoliikkeen johdosta.

Talousarvioon 2022 ja 2023 ei ole tehty määrärahavarausta mahdolliselle kotihoidon tuen kuntalisän käyttöön. Talousarvion lisäksi taloudellisia mahdollisuuksia ”raamittaa” tehtäväalueen palvelusuunnitelma.

Lisäksi tulee huomioida tulevaisuuteen suunnitellut muutokset omassa palveluverkossamme, tällä hetkellä kunnalliset varhaiskasvatuspaikat eivät riitä vastaamaan kysyntään.

Mahdollisen kotihoidontuen kuntalisän vaikutus perheiden varhaiskasvatuspalveluiden käyttöön Lempäälän kunnassa, Tutkimus ja Kehitys Ajatustalo Oy:n selvitys

Tähän valtuustoaloitteeseen liittyen kesällä 2022 toteutettiin kysely Lempäälän kunnan varhaiskasvatuspalveluja käyttäville perheille, Tutkimus ja Kehitys Ajatustalo Oy:n toimesta. Kyselyllä kartoitettiin, miten Kelan maksaman kotihoidon tuen lisäksi kaavailtu kuntalisä vaikuttaisi perheiden halukkuuteen ottaa lapsi pois varhaiskasvatuksesta ja hoitaa heidät kotona.

Kunnanhallitus	§ 41	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 84	20.09.2022
Sivistyslautakunta	§ 105	15.11.2022
Kunnanhallitus	§ 288	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 8	25.01.2023

Lempäälän kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on asiakasperheitä noin 710. Kyselyyn vastasi 176 perhettä, kyselyyn vastanneissa perheissä oli elokuussa 2022 yhteensä 313 lasta, joista 178 oli 0–3 -vuotiaita ja 135 3–5 -vuotiaita.

Kysely osoitti, että mikäli kotihoidon lisää maksettaisiin 300 euroa (+ 100 euroa jokaisesta seuraavasta) kuukaudessa, niin 79 lasta (25 % vastaajaperheiden lapsista) jäisi kotiin. Kuntalisän kustannukset kunnalle olisi **210 000 euroa vuodessa**.

Mikäli kotihoidon lisää maksettaisiin 400 euroa (+ 100 euroa jokaisesta seuraavasta) kuukaudessa, niin 121 lasta (39 % vastaajaperheiden lapsista) jäisi kotiin. Tällöin kustannukset kunnalle olisi **391 200 euroa vuodessa**. Tuen määrän nostaminen 100 eurolla lisäsi merkittävästi halukkuutta hoitaa lapsia kotona (25 % → 39 %). Samoin voisi arvioida, että mikäli tukea vähennettäisiin 300 eurosta, vähenisi myös halukkuus tuen käyttöön.

Lempäälässä oli elokuussa 2022 yhteensä 1034 lasta kunnan mahdollistamassa (kunnallinen + yksityinen) varhaiskasvatuksessa. Skenaario, jossa kaikki perheet ottaisivat kotihoidon tuen lisän käyttöön kyselyn tulosten mukaisesti, tarkoittaisi tämä seuraavaa:

Mikäli kotihoidon lisää maksettaisiin 300 euroa kuukaudessa ja 25 % perheiden lapsista jäisi kotiin, tarkoittaisi tämä yhteensä noin 233 lapsen jäämistä pois varhaiskasvatuksesta. Kotihoidon tuen kustannukset tässä skenaariossa olisi **838 800 euroa vuodessa**. Mikäli kotihoidon lisää maksettaisiin 400 euroa kuukaudessa ja edelleen 39 % perheiden lapsista jäisi kotiin, tarkoittaisi tämä yhteensä 363 lapsen jäämistä kotiin. Kotihoidon tuen kustannukset tällaisessa skenaariossa olisivat kunnalle **1 742 400 euroa vuodessa**.

Laskelmia arvioitaessa on hyvä muistaa, että Lempäälässä on jatkuvasti 50–70 lapsen jono varhaiskasvatuspalveluihin. Samaan aikaan Lempäälä, muiden kuntien ohella, kärsii osaavan ja ammattitaitoisen työvoiman saatavuusongelmasta varhaiskasvatuksessa. Lempäälän varhaiskasvatuksen olemassa olevat työntekijät ovat kaikki vakituisessa työsuhteessa olevia, toisin sanoen yksiköissä ei ole määräaikaista työsuhteita, joilla voitaisiin joustaa työvoimatarpeen nopeasti vähentyessä.

Mikäli 50–100 lasta jäisi pois varhaiskasvatuspalveluista ja lapset hoidettaisiin kotona, vapautuisi paikkoja jonossa oleville lapsille. Tällä ei olisi vielä merkittävää vaikutusta työvoimatarpeeseen.

Yhden varhaiskasvatustyöntekijän keskimääräinen kustannus kunnalle sivukuluineen on 35 000 euroa vuodessa. Mikäli skenaarion mukaisesti 300 euron kuukausittaisella kuntalisällä noin 233 lasta jäisi pois varhaiskasvatuksesta, voidaan arvioida työvoimatarpeen vähenevän maksimissaan noin 33 henkilöllä. Tällöin kotihoidon tuen kuntalisästä tulisi

Kunnanhallitus	§ 41	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 84	20.09.2022
Sivistyslautakunta	§ 105	15.11.2022
Kunnanhallitus	§ 288	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 8	25.01.2023

kunnalle 838 800 euroa kustannukset, mutta samalla se tarkoittaisi 1 155 000 euron säästöjä työvoimakustannuksissa vuositasolla.

Vastaavasti 400 euron kuukausittaisella kuntalisällä 363 lasta jäisi pois varhaiskasvatuksesta, jolloin työvoimatarpeen arvioidaan vähenevän maksimissaan 51 henkilöllä. Tällöin kotihoidon tuen kuntalisästä tulisi kunnalle 1 742 400 euron lisäkustannukset, mutta samalla se tarkoittaisi 1 785 000 euron säästöjä työvoimakustannuksissa vuositasolla.

Tilakysymysten osalta todennäköisesti luovuttaisiin käytössä olevista vuokrakiinteistöistä (päiväkotiki Myllykolu) sekä tiloista, jotka eivät ole toimintojen näkökulmasta tarkoituksenmukaisia (esim. päiväkotiki Vilma). Vuokrakulujen osalta kyse on Myllykolussa 113 000 eurosta / vuosi. Vuokrasopimuksen irtisanomisaika on 2 vuotta, jolloin, mikäli vuokrasopimus irtisanottaisiin 31.12.2022, tulisi varsinaisia säästöjä vuokrakustannuksista vasta vuoden 2025 alusta lukien. Päiväkotiki Vilman rakennus todennäköisesti myytäisiin, jolloin tulisi kunnalle myyntituloja arviolta 200 000 euroa.

Kotihoidontuen kuntalisän maksatuksesta saattaa muodostua kunnalle lisäkustannuksia henkilötyövuosikuluina, mikäli Kelan kanssa ei päästäisi sopimukseen kotihoidontuen kuntalisän maksatuksesta. Mikäli työsuoritus jäisi kuntatasolle, tarkoittaisi se 0,5 henkilötyövuoden palvelusihteerin lisäystä varhaiskasvatuksen tehtäväalueelle, jonka vuosikustannus olisi sivukuluineen noin 20 000€.

Tunnistetut riskit

Edellä esitettyjen laskelmien haasteena on todellisuuden hyvin vaikea ennustettavuus. Mm. onko vastaajien työ-/perhetilanne sama vuonna 2023 ja tekevätkö perheet aidosti niin, kuin mitä he vapaa-ehtoiseen kyselyyn ovat vastanneet? Ja millaisia riskejä sisältyy siihen, että kyselyn tuloksia skaalataan koskemaan kunnan kaikkia varhaiskasvatuspalveluissa olevia perheitä. Kotihoidontuen kuntalisän käyttö ja hyödyntäminen on herkkä yhteiskunnallisille muutoksille, kuten työllisyystilanteelle.

Vuosittainen ennustettavuuden haaste näkyy myös siinä, että varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä voi vaihdella paljon nykyistä enemmän, kun perheet optimoivat lasten kotona hoitamista ja työssäkäyntiä. Tätä optimointia helpottaa jo merkittävästi 1.8.2022 voimaan astunut perhevapaa-uudistus. Vuosittainen runsas vaihtelu varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrässä voi johtaa tilanteeseen, jossa työvoiman määrää joudutaan jatkuvasti säätämään. Tämä tulisi entisestään vähentämään työntekijöiden sitoutumista työhön ja halukkuutta hakeutua työskentelemään Lempäälän kunnan varhaiskasvatukseen, koska työn jatkuvuuden ennustettavuus olisi vaikeaa.

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 5 luvun 5 §:n mukaan sivistyslautakunta on toimivaltainen päättämään asiasta.

Kunnanhallitus	§ 41	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 84	20.09.2022
Sivistyslautakunta	§ 105	15.11.2022
Kunnanhallitus	§ 288	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 8	25.01.2023

Lisätietoja: sivistysjohtaja Nina Lehtinen, puh. 050 383 9789,
varhaiskasvatuspäällikkö Mirva Ritari, puh. 044 423 5908

Esittelijä Sivistysjohtaja Nina Lehtinen

Päätösehdotus Sivistyslautakunta päättää antaa selostusosan mukaisen vastauksen valtuustoaloitteeseen. Sivistyslautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen vastauksen ja laaditun selvityksen valtuustoaloitteeseen ja toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Käsittely Sivistyslautakunta kävi keskustelua valtuustoaloitteeseen tehdystä vastauksesta.

Keskustelun kuluessa Pasi Huhtala ehdotti asian palautusta uudelleen valmisteluun. Lautakunta kannatti palautusta yksimielisesti.

Sivistyslautakunta kävi keskustelua valmistelun ohjeistamisesta ja päätti seuraavaa:

- o Aloitevastaukseen lisätään vertailu varhaiskasvatuksen kustannuksista kuukausihintana (tai vuosi) kunnalle lasta kohden kunnan omassa tuotannossa, palvelusetelillä ja yksityisen hoidon tuella myös kuntalisän kera.
- o Korjataan uusilla tarkastetuilla luvuilla (henkilösäästöt: 0-3 ja 3-5 vuotiaiden osalta).
- o Otetaan huomioon laskelmissa ketkä ovat kotihoidon tuen piirissä tällä hetkellä sekä kyselyn perusteella.
- o Selvitykseen tulee lisätä, että varhaiskasvatus- ja lastenhoitoratkaisut yksivuotiaiden lasten perheissä esimerkiksi CHILDCARE -kyselytutkimuksen 2016 perustulokset julkaisussa todetaan, kun lasta hoidettiin kotona, vanhemmat raportoivat lapsen kotihoidon jatkuvan keskimäärin 2,3 vuoden ikään asti. Varhaiskasvatuksen osalta on ollut varhaiskasvatukseen osallistumiseen esim. asiakasmaksulain muutoksen myötä v 2020.
- o Poistetaan: s. 6 kaksi viimeistä kappaletta, s. 7 ensimmäinen kappale, s. 7 kolmas kappale
- o Säästö kiinteistökustannuksista esitetään keskivertokustannuksilla.

Päätös Lautakunta päätti palauttaa asian uudelleen valmisteluun ja antoi valmistelulle seuraavat ohjeistukset:

Kunnanhallitus	§ 41	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 84	20.09.2022
Sivistyslautakunta	§ 105	15.11.2022
Kunnanhallitus	§ 288	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 8	25.01.2023

- Aloitevastaukseen lisätään vertailu varhaiskasvatuksen kustannuksista kuukausihintana (tai vuosi) kunnalle lasta kohden kunnan omassa tuotannossa, palvelusetelillä ja yksityisen hoidon tuella myös kuntalisän kera.
- Korjataan uusilla tarkastetuilla luvuilla (henkilösäästöt: 0-3 ja 3-5 vuotiaiden osalta).
- Otetaan huomioon laskelmissa ketkä ovat kotihoidon tuen piirissä tällä hetkellä sekä kyselyn perusteella.
- Selvitykseen tulee lisätä, että varhaiskasvatus- ja lastenhoitoratkaisut yksivuotiaiden lasten perheissä esimerkiksi CHILDCARE -kyselytutkimuksen 2016 perustulokset julkaisussa todetaan, kun lasta hoidettiin kotona, vanhemmat raportoivat lapsen kotihoidon jatkuvan keskimäärin 2,3 vuoden ikään asti. Varhaiskasvatuksen osalta on ollut varhaiskasvatukseen osallistumiseen esim. asiakasmaksulain muutoksen myötä v 2020.
- Poistetaan: s. 6 kaksi viimeistä kappaletta, s. 7 ensimmäinen kappale, s. 7 kolmas kappale
- Säästö kiinteistökustannuksista esitetään keskivertokustannuksilla.

Otteet

Kunnanhallitus

Merkittiin pöytäkirjaan, että Tutkimus ja Kehitys Ajatustalo Oy:n toimitusjohtaja Antti Peltö-Huikko oli asiantuntijana läsnä pykälän käsittelyn ajan klo 17:06-18:24.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Jorma Kunnas oli poissa kokouksesta klo 18:21-18:22.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kokouksessa pidettiin tauko tämän pykälän aikana klo 18:48-19:02.

Sivistyslautakunta 15.11.2022 § 105

Valmistelija varhaiskasvatuspäällikkö Mirva Ritari

Kunnanhallitus	§ 41	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 84	20.09.2022
Sivistyslautakunta	§ 105	15.11.2022
Kunnanhallitus	§ 288	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 8	25.01.2023

Vastaus valtuustoaloitteeseen on valmisteltu yhteistyössä Tutkimus ja Kehitys Ajatustalo Oy:n kanssa.

Kotihoidontuki

Kotihoidon tukea voi hakea perhe, jonka alle 3-vuotias lapsi ei ole kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa. Lasta voi hoitaa jompikumpi vanhemmista tai muu hoitaja (esim. sukulainen) tai yksityinen varhaiskasvatuksen tuottaja (esim. yksityinen päiväkotitoiminta tai perhepäivähoitaja). Kotihoidon tuki muodostuu lakisääteisestä hoitorahasta sekä tulojen mukaan määräytyvästä hoitolisästä. Hoitoraha on yhdestä alle 3-vuotiaasta lapsesta 350,27 €/kk, muista alle 3-vuotiaista 104,86 €/kk sekä yli 3-vuotiaista, alle kouluikäisistä lapsista 67,38 €/kk/lapsi. Hoitolisää maksetaan vain yhdestä lapsesta, ja enimmillään se voi olla 187,45 €/kk. Kela tekee vuosittain kotihoidon tukeen indeksitarkistuksen, mikä voi muuttaa tuen määrää.

Kotihoidon tuki kokonaisuudessaan on kunnan kustantamaa tukea perheille, vaikka tuki maksetaankin Kelan toimesta. Hoitorahan ja -lisän lisäksi kunta voi maksaa kuntalisää. Kunta voi asettaa erityisiä ehtoja kotihoidon tuen kuntalisän maksamiselle (esim. maksetaan perheen nuorimmasta lapsesta, kaikki alle kouluikäiset perheen lapset hoidetaan kotona, huoltaja hoitaa lastaan kotona itse, oikeus tuen saamiseen edellyttää tietyn vähimmäisajan (kk)).

Vuonna 2021 kotihoidontuen piirissä oli Lempäälässä keskimäärin 307 lasta kuukaudessa. Kotihoidontuen kustannukset kunnalle vuoden 2021 osalta oli 1 243 000 miljoonaa euroa. Näin ollen lapsikohtainen vuosihinta kotihoidontuen piirissä olevalle lapselle oli 4048 euroa.

Alla on esitetty eri varhaiskasvatusmuotojen kustannukset lasta kohden vuositasolla, vuoden 2021 toteutuneiden kustannusten osalta.

Hoitomuoto	Laskennan perusteet	Hinta €/lapsi/vuosi
Kunnallinen varhaiskasvatus	Lapsia keskimäärin 933kpl/kk hoidossa vuonna 2021 Tampereen kaupunkiseudun seutuvertailu 2021	12 880€/lapsi/vuosi (yli 3 -vuotiaat)
Palveluseteli	Lapsia keskimäärin palvelusetelillä 188kpl/kk vuonna 2021 Palvelusetelimenot vuonna 2021 1 490 900€/188 lasta	7 930€/lapsi/vuosi (ei ikäerittelyä)

Kunnanhallitus	§ 41	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 84	20.09.2022
Sivistyslautakunta	§ 105	15.11.2022
Kunnanhallitus	§ 288	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 8	25.01.2023

Yksityisen hoidon tuki ja yksityisen hoidon tuen kuntalisä	Lapsia keskimäärin yksityisen hoidon tuella 68,5kpl/kk vuonna 2021 Yksityisen hoidon tuki 144 000€ Yksityisen hoidon tuen kuntalisä 220 000€ Yksityisen hoidon tuen kustannukset yhteensä kunnalle vuonna 2021 364 000€/68,5 lasta	5 313€/lapsi/vuosi
--	---	--------------------

Valtakunnallista selvitystä

Kuntaliitto selvitti laajalla kyselytutkimuksella huhti-toukokuussa 2022 Manner-Suomen käytänteitä kotihoidon tuen kuntalisän maksamiseen liittyen. Kyselyyn vastasi Manner-Suomen kunnista 85,7 % (251 kuntaa). Manner-Suomessa oli kyselyn toteutushetkellä 293 kuntaa. Kyselyn perusteella kotihoidontuen kuntalisää vuonna 2022 maksoi 52 kuntaa (21 %) 251 kyselyyn vastanneen kunnan osalta. Kuntaliiton tilastoja peilattaessa valtakunnan tasolla kuntalisän maksamisen trendi on ollut laskeva.

Kotihoidon tuen kuntalisän maksaminen on suhteellisesti hieman muita yleisempää suurissa, yli 100 000 asukkaan kunnissa. Suhteellisesti vähiten kuntalisää maksetaan 10 000–20 000 asukkaan kunnissa. Kuntaliiton selvityksen mukaan 82 % kuntalisää maksavista kunnista on asettanut erityisiä ehtoja kuntalisän maksamiselle.

Niistä 52 kunnassa, joissa kuntalisää maksettiin lähes puolet arvioi (44 %), että kuntalisän maksamisella ei ole ollut vaikutusta varhaiskasvatustalvelujen kysyntään. Eniten kuntalisän maksamisen arvioitiin vaikuttavan lapsen aloittamiseen varhaiskasvatuksessa, siirtäen aloitusta muutamia kuukausia myöhemmäksi. Kuntalisää maksavista kunnista 30 prosenttia arvioi, että kuntalisän maksaminen vaikuttaa siten, että lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa hieman myöhemmin.

Kuntaliitto toteaa selvityksessään, että pelkän kotihoidontuen ja sen kuntalisän vaikutusten arviointi varhaiskasvatustalvelun kysyntään on melko hankalaa. (Lahtinen & Svartsjö 2022)

Opetus- ja kulttuuriministeriön Varhaiskasvatuksen kehittämisen tietarttaan on vuosille 2017–2030 on asetettu tavoitteeksi mm. osallistumisasteen nostaminen, varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatuksen kehittämisen tietarttassa esiteltyjen tutkimusten mukaan havaitaan, että suurempituloisissa kotitalouksissa osallistutaan

Kunnanhallitus	§ 41	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 84	20.09.2022
Sivistyslautakunta	§ 105	15.11.2022
Kunnanhallitus	§ 288	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 8	25.01.2023

muita ryhmiä selvästi nuorempana kaikkiin varhaiskasvatusmuotoihin. Sen sijaan pienimmässä tuloryhmässä varhaiskasvatukseen osallistutaan muita ryhmiä selvästi harvemmin. Varhaiskasvatukseen osallistuminen on eriytynyttä: matalasti koulutettujen ja epävakaassa työllisyystilanteessa olevat äidit hoitavat lapsiaan pidempään kotihoidon tuella, paremmassa sosioekonomisessa asemassa oleviin äiteihin verrattuna. Suurempi rahallinen kotihoidon tuki vähentää äitien työhön osallistumista melko merkittävästi.

Maksuttoman varhaiskasvatuskokeilun arvioinneissa on todettu, että varhaiskasvatukseen osallistumisessa on suuria alueellisia eroja. Nämä alueelliset erot johtuvat osittain siitä, että hyvin suunnitellun ja järjestetyn varhaiskasvatuspalvelujärjestelmän rinnalla vaikuttavat myös muut lastenhoidon paikalliset politiikat, jotka eivät aina toimi linjassa varhaiskasvatukseen osallistumisen tavoitteiden kanssa. Suomessa yhdeksi varhaiskasvatukseen osallistumista vähentäväksi tekijäksi on esitetty kotihoidon tukea ja erityisesti sen kuntalisää. (Kansallisen koulutuksen arviointikeskus 2021).

Perheiden tekemät lastenhoitoratkaisut eivät ole ympäristöstään irrallisia päätöksiä, vaan ne ovat kytköksissä niin lapsiperhepoliittisiin linjauksiin kuin myös niiden välittämiin viesteihin siitä, onko lapsen toivottavaa mennä varhaiskasvatukseen vai olla kotihoidossa tai kokeeko perhe kuuluvansa varhaiskasvatuspalveluiden asiakaskenttään. Valtakunnan tasolla tarvitaan laajempia perhevapaajärjestelmän, työelämän joustojen ja yleisen varhaiskasvatuksen merkitystä koskevan tietoisuuden kehittämisen toimia.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen Varhaiskasvatus- ja lastenhoitoratkaisut yksivuotiaiden lasten perheissä CHILDCARE -kyselytutkimuksen 2016 perustulokset julkaisussa todetaan, kun lasta hoidettiin kotona, vanhemmat raportoivat lapsen kotihoidon jatkuvan keskimäärin 2,3 vuoden ikään asti.

Siitä, onko kotihoidontuen kuntalisällä mahdollisia vaikutuksia syntyvyyteen, ei löytynyt Suomessa tutkittua ajankohtaista tietoa.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki muuttui 1.8.2021 alkaen. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennettiin korottamalla maksujen perusteena olevia tuloajoja 31 prosenttia. Lisäksi sisaruksilta perittäviä maksuja alennettiin siten, että toisesta lapsesta perittävä maksu on 40 prosenttia, aikaisemman 50 prosentin sijaan, nuorimman lapsen laskennallisesta kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta. Uudistuksen keskeisimpänä tavoitteena oli parantaa työllisyyttä ja lisätä varhaiskasvatukseen osallistumisastetta ja osaltaan lisätä lasten yhdenvertaista mahdollisuutta osallistua varhaiskasvatukseen. Valtioneuvosto on tämän syksyn budjettiriihessään päättänyt, että varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennetaan merkittävästi vuonna 2023.

Valtakunnan tasolla on lähiaikoina tapahtunut ja tulee tapahtumaan useita merkittäviä muutoksia, mm. varhaiskasvatuslain muutos lapsen tuen

Kunnanhallitus	§ 41	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 84	20.09.2022
Sivistyslautakunta	§ 105	15.11.2022
Kunnanhallitus	§ 288	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 8	25.01.2023

rakenteiden ja järjestämisen osalta astui voimaan 1.8.2022, hyvinvointi-alueet aloittavat 1.1.2023, mahdollinen 5-vuotiaiden maksuton esiopetus alkaa 1.8.2024. Perhevapaaudistus astui voimaan 1.8.2022, vanhempainrahaa voi käyttää haluaminaan jaksoina, eli lapsi voi vuorotella kotihoi-dossa ja varhaiskasvatuksessa, kunnes täyttää kaksi vuotta. Kunta joutuu säilyttämään lapselle myönnetyn varhaiskasvatuspaikan, jos perhevapaa-jakso kestää yhtäjaksoisesti enintään 13 viikkoa. Perhevapaaudistus itsessään tulee jo muuttamaan nykyistä kotihoidontuen järjestelmää ja lisää osaltaan perheiden valinnanmahdollisuuksia. Kuntaliitto on arvioinut, että perhevapaaudistus tulee kasvattamaan kuntien kustannuksia.

Lempäälä ja Tampereen kaupunkiseutu

Varhaiskasvatusikäisten lasten (1–5-vuotiaat) kokonaismäärä on ollut Lempäälän kunnassa ja Tampereen kaupunkiseudulla laskusuunnalla viime vuodet. Vastaavasti osallistumisaste varhaiskasvatukseen on ollut nouseva. Lempäälän kunnan varhaiskasvatuksen osallistumisaste on kasvanut 4 % kuluneen viiden vuoden aikana.

Tampereen kaupunkiseudun varhaiskasvatuksen seutuvertailussa vuodelta 2020 Lempäälä kunnan varhaiskasvatuksen osallistumisaste oli alle 3-vuotiaiden lasten osalta 51 % ikäryhmästä (kaupunkiseudun keskiarvo 54 %), yli 3-vuotiaiden osalta 85 % ikäryhmästä (kaupunkiseudun keskiarvo 88 %). 5-vuotiaiden osallistumisaste seutuvertailussa oli 90 % ikäluokasta (seudun keskiarvo 94 %). 0–5-vuotiaiden ikäluokasta oli 22 % kotihoidon tuen piirissä vuoden 2020 seutuvertailun tulosten perusteella.

Perheet voivat valita tällä hetkellä kotihoidon sekä kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen välillä. Kotihoidossa perhe saa tukea joko kotihoidon tukena tai yksityisen hoidon tukena. Kotihoidon tuella perhe voi hoitaa lasta itse tai vanhemmat käydä työssä ja hoidattaa lapsi esim. sukulaisten avulla tai palkkaamalla yksityinen hoitaja.

Yksityisen hoidon tukeen Lempäälässä on saatavilla kuntalisä. Kuntalisä määräytyy varhaiskasvatusmuodon ja lapsen iän perusteella ja on tällä hetkellä suuruudeltaan 207–362 €/kk/lapsi. Yksityisen hoidon tukea saa, kun lasta hoitaa palkattu hoitaja, yksityinen perhepäivähoitaja tai yksityinen päiväkotijärjestelmä. Yksityisen hoidon tuella perhe voi palkata myös kotiin työntekijän.

Lempäälän kunnassa kotihoidon- ja yksityishoidon tuen käyttäjien määrä on ollut laskeva viime vuodet, joulukuussa 2021 oli lapsia kotihoidontulella yhteensä 221 ja yksityisen hoidontuella 64 lasta. Suuri osa perheistä käyttää kotihoidontukea lyhytaikaisesti vanhempainvapaan jälkeen, ennen työhön paluuta.

Tampereen kaupunkiseudun kunnilla ei ole kotihoidontuen kuntalisää käytössään ja kunnat ovat seudullisen tiekartan mukaisesti linjanneet yhdessä varhaiskasvatukseen osallistumisasteen nostamisesta.

Kunnanhallitus	§ 41	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 84	20.09.2022
Sivistyslautakunta	§ 105	15.11.2022
Kunnanhallitus	§ 288	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 8	25.01.2023

Strategisena valintana Lempäälän kunta on jo investoinut ja tulee lähivuosina investoimaan sekä kouluihin että varhaiskasvatuksen tiloihin. Lempäälän kunta on lisäksi sitoutunut Tampereen kaupunki-seudun kuntien kanssa varhaiskasvatuksen kehittämiseen valtakunnallisten suositusten mukaisesti (opinpolku-malli). Lempäälän kunnassa lasten määrä kasvaa syntyvyyden ja muuttoliikkeen johdosta.

Talousarvioon 2022 ja 2023 ei ole tehty määrärahavarausta mahdolliselle kotihoidon tuen kuntalisän käyttöönotolle. Talousarvion lisäksi taloudellisia mahdollisuuksia ”raamittaa” tehtäväalueen palvelusuunnitelma.

Lisäksi tulee huomioida tulevaisuuteen suunnitellut muutokset omassa palveluverkossamme, tällä hetkellä kunnalliset varhaiskasvatuspaikat eivät riitä vastaamaan kysyntään.

Mahdollisen kotihoidontuen kuntalisän vaikutus perheiden varhaiskasvatuspalveluiden käyttöön Lempäälän kunnassa, Tutkimus ja Kehitys Ajatustalo Oy:n selvitys

Tähän valtuustoaloitteeseen liittyen kesällä 2022 toteutettiin kysely Lempäälän kunnan varhaiskasvatuspalveluja käyttäville perheille, Tutkimus ja Kehitys Ajatustalo Oy:n toimesta. Kyselyllä kartoitettiin, miten Kelan maksaman kotihoidon tuen lisäksi kaavailtu kuntalisä vaikuttaisi perheiden halukkuuteen ottaa lapsi pois varhaiskasvatuksesta ja hoitaa heidät kotona.

Kyselyyn vastasi 176 perhettä ja näissä oli elokuussa 2022 yhteensä 313 lasta, joista 178 oli 0–3 -vuotiaita ja 135 3–5 -vuotiaita. Kysely osoitti, että mikäli kotihoidon lisää maksettaisiin 300 euroa (+ 100 euroa sisaruksesta) kuukaudessa, niin 79 lasta (25 % vastaajaperheiden lapsista) jäisi kotiin. Kuntalisän kustannukset kunnalle olisi 211 200 euroa vuodessa.

Mikäli kotihoidon lisää maksettaisiin 400 euroa (+ 100 euroa sisaruksesta) kuukaudessa, niin 121 lasta (39 % vastaajaperheiden lapsista) jäisi kotiin. Tällöin kustannukset kunnalle olisi 391 200 euroa vuodessa. Tuen määrän nostaminen 100 eurolla lisäsi merkittävästi halukkuutta hoitaa lapsia kotona (25 % --> 39 %). Samoin voisi arvioida, että mikäli tukea vähennettäisiin 300 eurosta, vähenisi myös halukkuus tuen käyttöön.

Lempäälässä oli elokuussa 2022

- yhteensä 932 lasta kunnan mahdollistamassa (kunnallinen + yksityinen) varhaiskasvatuksessa
- kotihoidontuen piirissä kotona oli tammi-elokuun 2022 välillä keskimäärin 281 lasta (vaihteluväli 253-323), joista maksettiin kotihoidon tukea keskimäärin 383 euroa / kk (vaihteluväli 315-463 euroa)
- kotihoidon tuen toteutuneet kustannukset tammi-elokuu 2022 välillä oli 861 452 euroa, eli keskimäärin 107 623 euroa / kk

Kunnanhallitus	§ 41	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 84	20.09.2022
Sivistyslautakunta	§ 105	15.11.2022
Kunnanhallitus	§ 288	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 8	25.01.2023

- yksilökustannus lapsi / vuosi 300 euron kuntalisällä on 8 196€ (4 596€ kotihoidontuki + 3600€ kuntalisä)
- yksilökustannus lapsi / vuosi 400 euron kuntalisällä on 9 396€ (4 596€ kotihoidontuki + 4800€ kuntalisä)

Mikäli kotihoidon tuen kuntalisä otettaisiin käyttöön, niin tällä hetkellä kotihoidossa olevien lasten (keskimäärin 281 lasta) osalta kuntalisän lisäkustannukset kotihoidon tuen päälle olisi 300 euron kuntalisällä noin 1 011 600 euroa vuodessa ja 400 euron kuntalisällä noin 1 348 800 euroa vuodessa.

Kyselyn tulosten pohjalta arvioidut skenaariot

Skenaariossa esitetyt laskelmat ovat arvioita. Lopulliseen lopputulokseen vaikuttaa mm.

- huoltajien tosiasiallinen käyttäytyminen mahdollisen kotihoidontuen kuntalisän käyttöönotossa
- yhteiskunnallinen tilanne, inflaatio, perheiden työ, opiskelu ja taloustilanteet
- muutokset varhaiskasvatuksen asiakasmaksuissa perheelle edullisella tavalla (Lempäälän varhaiskasvatuksen asiakkaista 25 % ei maksa tällä hetkellä varhaiskasvatuspalvelusta mitään, perustuen vahvistettuihin tulo-rajoihin)
- työvoimatarpeen riippuvuus huoltaja käyttäytymiseen
- mahdollisten varhaiskasvatuksesta pois jäävien lasten ikäjakauma

Skenaario, jossa jo nyt kotihoidon tuen piirissä olevien lasten lisäksi tällä hetkellä varhaiskasvatuspalveluita käyttävät perheet ottaisivat kotihoidon tuen sekä kaavaillun kuntalisän käyttöön kyselyn tulosten mukaisesti, tarkoittaisi tämä seuraavaa:

1. Mikäli kotihoidon keskimääräisen 383 euron tuen lisäksi maksettaisiin kuntalisää **300 euroa** kuukaudessa ja **25%** varhaiskasvatuksessa olevista lapsista jäisi kotiin, niin tämä olisi yhteensä 514 lasta (281 nyt kotihoidossa + 233 uutta).
  - Kustannukset tässä skenaariossa olisi kunnalle 4 212 744 euroa vuodessa.
2. Mikäli kotihoidon keskimääräisen 383 euron tuen lisäksi maksettaisiin kuntalisää **400 euroa** kuukaudessa ja **39%** varhaiskasvatuksessa olevista lapsista jäisi kotiin, niin tämä olisi yhteensä 644 lasta (281 nyt kotihoidossa + 363 uutta).
  - Kustannukset kunnalle 6 051 024 euroa vuodessa.

Lisäkustannusten vastapainona näin suurten lapsimäärien jääminen kotiin vaikuttaisi jo varhaiskasvatuksen työvoimatarpeeseen.

1. 300 euroa kuntalisän vaikutuksesta skenaario on, että 233 lasta voisi jäädä pois varhaiskasvatuksesta, jolloin laskennallinen

Kunnanhallitus	§ 41	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 84	20.09.2022
Sivistyslautakunta	§ 105	15.11.2022
Kunnanhallitus	§ 288	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 8	25.01.2023

työvoimatarpeen väheneminen olisi 33-58 henkilötyövuotta - riippuen varhaiskasvatuksessa olevien lasten iästä.

2. 400 euron kuntalisän summalla skenaario on, että 363 lasta voisi jäädä pois varhaiskasvatuksesta ja tällöin laskennallinen työvoimatarpeen väheneminen olisi 51-90 henkilötyövuotta.

Kustannussäästöjen ääripäät ovat seuraavat:

- 33 henkilötyövuoden osalta säästö työvoimakustannuksissa kunnalle olisi noin 1 155 000 euroa
- 90 henkilötyövuoden osalta noin 3 150 000 euroa.
- Laskelmissa on käytetty henkilötyö-vuosikuluna keskiarvoa 35 000 euroa / vuosi.

Yleistä Lempäälän kunnan varhaiskasvatustilanteesta 11/2022

Laskelmia arvioitaessa on hyvä tiedostaa;

- Lempäälässä on jatkuvasti yli 100 lapsen jono varhaiskasvatustilanteeseen.
- Uusista paikkaa hakevista lapsista 85% on alle 3 -vuotiaita, joka vaikuttaa merkittävästi paikkatarpeeseen
- Alle 3 -vuotiaan lapsen kerroin on 1,75 paikkaa.
- Lempäälä, muiden kuntien ohella, kärsii osaavan ja ammattitaitoisen työvoiman saatavuusongelmasta varhaiskasvatuksessa.
- Lempäälän varhaiskasvatuksen olemassa olevat työntekijät ovat kaikki vakituisessa työsuhteessa olevia. Toisin sanoen yksiköissä ei ole määräaikaisia työsuhteita, joilla voitaisiin joustaa työvoimatarpeen nopeasti vähentyessä.

Tilakulut kunnallisessa varhaiskasvatuksessa

Vuoden 2021 Tampereen kaupunkiseudun varhaiskasvatuksen seutuvertailussa tilavuokratulot Lempäälän kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olivat 2274€/lapsi/vuosi.

Tunnistetut riskit

Edellä esitettyjen laskelmien haasteena on todellisuuden hyvin vaikea ennustettavuus.

- Onko vastaajien työ-/perhetilanne sama vuonna 2023 ja tekevätkö perheet aidosti niin, kuin mitä he vapaaehtoiseen kyselyyn ovat vastanneet?
- Millaisia riskejä sisältyy siihen, että kyselyn tuloksia skaalataan koskemaan kunnan kaikkia varhaiskasvatustilanteissa olevia perheitä.

Kunnanhallitus	§ 41	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 84	20.09.2022
Sivistyslautakunta	§ 105	15.11.2022
Kunnanhallitus	§ 288	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 8	25.01.2023

- Kotihoidontuen kuntalisän käyttö ja hyödyntäminen on herkkä yhteiskunnallisille muutoksille, kuten työllisyystilanteelle.

Vuosittainen ennustettavuuden haaste näkyy myös siinä, että varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä voi vaihdella paljon nykyistä enemmän, kun perheet optimoivat lasten kotona hoitamista ja työssäkäyntiä. Vuosittainen runsas vaihtelu varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrissä voi johtaa tilanteeseen, jossa työvoimaa joudutaan jatkuvasti säättämään. Tämä tulisi entisestään vähentämään työntekijöiden sitoutumista työhön ja halukkuutta hakeutua työskentelemään Lempäälän kunnan varhaiskasvatukseen, koska työn jatkuvuuden ennustettavuus olisi vaikeaa.

Lisätietoja, sivistysjohtaja Nina Lehtinen, p. 050 383 9789,
varhaiskasvatuspäällikkö Mirva Ritari, p. 044 423 5908

Esittelijä	Sivistysjohtaja Nina Lehtinen
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen vastauksen ja tehdyn selvityksen valtuustoaloitteeseen ja toteaa asian loppuun käsitellyksi.
Käsittely	<p>Keskustelun kuluessa Pasi Huhtala esitti, että päätökseen lisätään seuraava ponsi: Vuoden 2023 aikana valmistellaan 2-vuotisen kotihoidontuen kuntalisän kokeilu. Tuukka Liuha kannatti Pasi Huhtalan ponsiesitystä.</p> <p>Puheenjohtaja totesi, että on tehty kannatettu ponsiesitys, joten asiassa on äänestettävä. Puheenjohtaja ehdotti äänestystavaksi nimenhuutoäänestystä siten, että pohjaehdotuksen kannalla olevat äänestävät JAA ja pohjaehdotusta lisättyinä Pasi Huhtalan esittämällä ponnella äänestävät EI. Sivistyslautakunta hyväksyi puheenjohtajan ehdotukset yksimielisesti.</p> <p>Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 3 JAA ääntä (Hanna Kairimo, Mikko Koivuluoma ja Anne Nalli) ja 6 EI ääntä (Antti Kiiveri, Pasi Huhtala, Birgit Backlund-Palander, Erkki Hytönen, Johanna Kalliomäki ja Tuukka Liuha) ja 2 TYHJÄÄ (Kirsi Kallio ja Pauliina Hirviniemi).</p> <p>Puheenjohtaja totesi, että äänestyksen tuloksen perusteella sivistyslautakunta on päättänyt hyväksyä Pasi Huhtalan esittämän ponnin.</p>
Päätös	Sivistyslautakunta päätti esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen vastauksen ja tehdyn selvityksen valtuustoaloitteeseen ja toteaa asian loppuun

Kunnanhallitus	§ 41	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 84	20.09.2022
Sivistyslautakunta	§ 105	15.11.2022
Kunnanhallitus	§ 288	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 8	25.01.2023

käsitellyksi. Lisäksi Sivistyslautakunta hyväksyi seuraavan pöytäkirjan:
Vuoden 2023 aikana valmistellaan 2-vuotisen kotihoidontuen kuntalaisen kokeilu.

Lisäksi tekstiin tehtiin tekninen muutos. Poistetaan kokonaan seuraavat kappaleet:

Kun skenaarion (300 euron kuntalaisella) kustannuslisästä 4 212 744 euroa vähennetään työvoimakustannussäästö (vaihteluväli 1 155 000 - 2 030 000). Saadaan arvioksi kunnalle muodostuvista lisäkustannuksista (netto) 2 182 744-3 057 744 euroa / vuosi.

Vastaavasti 400 euron kuntalaisella summat ovat edellä mainitut 6 051 024 euron lisäkustannukset vähennettynä 1 785 000 - 3 150 000 euron työvoimasäästöillä. Saadaan arvioiksi kunnalle muodostuvista lisäkustannuksista (netto) 2 901 024 - 4 266 024 euroa vuodessa.

Otteet Kunnanhallitus, kunnanvaltuusto

Merkittiin pöytäkirjaan, että Mirva Ritari oli asiantuntijana läsnä pykälän käsittelyn ajan.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Mirva Ritari, Marianne Liimatainen ja Santeri Tenhunen poistuivat kokouksesta tämän pykälän käsittelyn jälkeen kello 20:09.

Kunnanhallitus 28.11.2022 § 288

Sivistyslautakunnan tekemät muutokset on huomioitu kunnanhallituksen esityslistatekstissä.

Lisätietoja, sivistysjohtaja Nina Lehtinen, p. 050 383 9789,
varhaiskasvatuspäällikkö Mirva Ritari, p. 044 423 5908

Esittelijä Kunnanjohtaja

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen selvityksen valtuustoaloitteeseen sekä toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Päätös Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Kunnanvaltuusto 25.01.2023 § 8
162/12.07.00.00/2022

Kunnanhallitus	§ 41	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 84	20.09.2022
Sivistyslautakunta	§ 105	15.11.2022
Kunnanhallitus	§ 288	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 8	25.01.2023

Lisätietoja, sivistysjohtaja Nina Lehtinen, p. 050 383 9789,
varhaiskasvatuspäällikkö Mirva Ritari, p. 044 423 5908

Päätösehdotus Kunnanvaltuusto hyväksyy selostusosan mukaisen selvityksen valtuustoaloitteeseen sekä toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Päätös Kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Liitteet

Liite [5]	Valtuustoaloite lasten kotihoidontuen kuntalisän maksamisesta
Liite [6]	Varhaiskasvatusselvitys 210922
Liite [7]	Äänestysluettelo Sivistyslautakunta 15112022

Viranomaislautakunta	§ 10	17.02.2022
Kunnanhallitus	§ 294	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 9	25.01.2023

Vastaus valtuustoaloitteeseen luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi Lempäälässä

VIRLTK 17.02.2022 § 10

Kunnanvaltuuston kokouksessa 29.9.2021 valtuutettu Tiina Wesslin jätti vihreän valtuutoryhmän ja 15 valtuutetun tai varavaltuutetun allekirjoittaman aloitteen ”Valtuustoaloite luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi Lempäälässä”. Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 11.10.2021 § 292 lähettää valtuustoaloitteen yhdyskunnan palvelualueelle valmisteltavaksi.

Valtuustoaloitteessa kiinnitetään huomio luonnon monimuotoisuuden suojelun tarpeeseen luontokadon vähentämiseksi. Aloitteessa esitetään, että Lempäälän kunta laatii ohjelman, joka sisältää tavoitteet ja toimenpiteet luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja vahvistamiseksi. Ohjelman valmistelussa esitetään kuultavaksi laajasti asiantuntijoita sekä kuntalaisia luonto- ja virkistysalueiltaan merkittävien alueiden kartoittamiseksi ja suojelemiseksi. Aloite kokonaisuudessaan on päätösasian liitteenä.

Esitys valtuustoaloitteeseen annettavaksi lausunnoksi

Viranomaislautakunta hyväksyy vuosittain kullekin vuodelle ympäristönsuojelun edistämishjelman mukaiset toimenpiteet. Toimenpiteet ovat osa viideksi vuodeksi laadittua edistämissuunnitelmaa (2018-2022), jonka tavoitteena on katsoa suunnitelmallisesti pidemmän aikavälin tarpeita ympäristönsuojelun edistämiseen liittyen. Ympäristönsuojelu laatii vuoden 2022 aikana päivitetyn edistämissuunnitelman vuosille 2023-2027.

Ympäristönsuojelu toteutti vuonna 2021 osana edistämishjelman mukaisia toimenpiteitä paikkatietomuotoisen kyselyn kuntalaisille virkistys- ja luontokohteista luonnon monimuotoisuusohjelman lähtötiedoiksi. Vuodelle 2022 edistämishjelmassa (viranomaislautakunta 17.2.2022) on esitetty luonnon monimuotoisuusohjelman laatimisen aloittaminen. Tavoitteena on aloittaa ohjelman laatiminen vuonna 2022 tavoiteasetannalla ja jatkaa ohjelman valmistelua vuonna 2023 toimenpideohjelman valmistelulla. Luonnon monimuotoisuusohjelma tehdään vuorovaikutteisesti ja sen laatimiseen osallistetaan monipuolisesti eri asiantuntijoita, yhdistyksiä ja kuntalaisia.

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 5 luvun 8 §:n mukaan viranomaislautakunta toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena. Luonnonsuojelu kuuluu ympäristönsuojeluviranomaisen toimialaan.

Lisätietoja: vs. ympäristöpäällikkö puh 040 133 7257

Esittelijä vs. Ympäristöpäällikkö Elina Laukkanen

Päätösehdotus Viranomaislautakunta päättää:
1) todeta lausuntonaan aloitteesta edellä selostusosassa olevan

Viranomaislautakunta	§ 10	17.02.2022
Kunnanhallitus	§ 294	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 9	25.01.2023

lausunnon

2) lähettää lausuntonsa edelleen kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle
3) esittää lisäksi kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että kunnanvaltuusto toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Viranomaislautakunta päätti esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Tiedoksi

vs. yhdyskuntajohtaja Timo Nevala

Kunnanhallitus 28.11.2022 § 294

Lisätietoja: ympäristöpäällikkö, puh 040 133 7257

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Kunnanvaltuusto 25.01.2023 § 9
467/11.00.01/2021

Lisätietoja: ympäristöpäällikkö, puh 040 133 7257

Päätösehdotus

.Kunnanvaltuusto hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Päätös

Kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Liitteet

Liite [8]

Valtuustoaloite luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi Lempäälässä

Yhdyskuntalautakunta	§ 167	16.11.2022
Kunnanhallitus	§ 293	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 10	25.01.2023

Vastaus valtuustoaloitteeseen vapaa-ajan asuntojen käyttötarkoituksen muuttamisesta selkeämmäksi ja helpommaksi

2417/00.02.04.00/2021

KHAL 12.04.2021 § 111

Kunnanvaltuuston kokouksessa 24.2.2021 Kuisma Tapio jätti 27 valtuutetun ja varavaltuutetun allekirjoittaman aloitteen "vapaa-ajan asunnon käyttötarkoituksen muuttamista selkeämmäksi ja helpommaksi". Kunnanvaltuusto lähetti valtuustoaloitteen kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

Lisätietoja: hallintojohtaja Riina Kivistö, puh. 040 133 7485

Kunnanjohtajan ehdotus Kunnanhallitus päättää lähettää valtuustoaloitteen yhdyskunnan palvelualueelle valmisteltavaksi.

Päätös Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Tiedoksi vs. yhdyskuntajohtaja, johtava rakennustarkastaja

Yhdyskuntalautakunta 16.11.2022 § 167

Valmistelijat kaavoituspäällikkö Teija Mäkelä ja johtava rakennustarkastaja Jenni Rautanen

Yhdyskunnan palvelualueen valmisteluun on saapunut valtuustoaloite "Vapaa ajan asunnon käyttötarkoituksen muuttaminen selkeäksi ja helpoksi", jossa esitetään, että "Lempäälässä tulee luoda selkeä käytäntö, jolla lain mukaisesti ja tasapuolisen kohtelun periaatetta noudattaen helpotetaan kesämökkien käyttötarkoituksen muutoksia vakinaisiksi asunnoiksi."

Vastaus aloitteeseen

Maankäytön suunnittelussa on tunnistettu, että Lempäälässä ja koko Tampereen kaupunkiseudulla paine loma-asuntojen muuttamiseksi vakituisiksi asunnoiksi on kasvanut.

Asiaa on osaltaan pyritty ratkaisemaan rakennusjärjestyksen uudistamisen yhteydessä. 19.6.2019 on hyväksytty rakennusjärjestys, jossa on helpotettu loma-asuntojen muuttamista vakituisiksi. Rakennusjärjestyksen 23 § sallii määrätyillä alueilla, kuten nauhataajaman palvelujen ja verkostojen läheisyydessä, rantaosayleiskaavan AP-alueilla loma-asuntojen käyttötarkoituksen muuttamisen suoraan rakennusluvalla

Yhdyskuntalautakunta	§ 167	16.11.2022
Kunnanhallitus	§ 293	28.11.2022
Kunnanvaltuusto	§ 10	25.01.2023

ehtojen täytyessä. Lisäksi helpotettiin kuivan maan loma-asuntojen muuttamista vakituisiksi suoraan rakennusluvalla edellä mainitun pykälän ehtojen täytyessä.

Lempäälässä rantojen loma-asutus on järjestetty oikeusvaikutteisella rantojen osayleiskaavalla, sekä joillakin ranta-asemakaavoilla. Lempäälässä ei voida rakennusjärjestyksellä osoittaa ranta-alueita, joilla olemassa oleva vapaa-ajan asunto muutettaisiin pysyväan asuinkäyttöön ilman poikkeamispäätöstä, sillä tätä voidaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaan soveltaa vain ranta-alueilla, jossa ei ole voimassa ranta-, asematai yleiskaavaa. Lempäälän kaikki alueet on vähintään yleiskaavoitettu.

Rantaosayleiskaava on lain mukaan tarkoitettu loma-asutuksen järjestämiseen, eikä sitä voi käyttää laajamittaiseen vakituisen asutuksen järjestämiseen.

Poikkeamismenettely on tarkoitettu yksittäisten hankkeiden tapauskohtaiseen harkintaan, ei laajempaan maankäytön ohjaamiseen. Sillä ei voi laajamittaisesti korvata tai ohittaa oikeusvaikutteisen kaavan ohjausvaikutusta. Yksittäisten lomarakennusten kohdalla tehdään tapauskohtaista poikkeamisharkintaa.

Asiaan ja sitä sääteleviin lain kohtiin sekä oikeustapauksiin on perehdytty kunnan omien sekä seutukunnan muiden viranhaltijoiden kesken. Lempäälän lainvoimaisten kaavojen ohjausta ei voi ohittaa erillisillä selvityksillä. Lomarakennusten muuttamista vakituisiksi voidaan toteuttaa kaavoituksen keinoin, kuten esimerkiksi sellaisilla yleiskaavoilla, joiden perusteella on suoraan mahdollista myöntää rakennuslupa. Maankäytön suunnittelussa kartoitetaan alueita, joissa yleiskaavatyötä on mahdollista käynnistää.

Käynnissä olevalla Hauralan eteläosan osayleiskaavaan on sisällytetty myös ranta-alueiden vapaa-ajan asuntojen muuttaminen pysyviksi asunnoiksi. Kaavoitusohjelmaan 2023 on lisätty Nurmen osayleiskaava vastamaan alueella tapahtuvaan rakentamis- ja käyttötarkoituksen muutospaineeseen. Yksityisten ranta-asemakaavoissa on myös jossain määrin osoitettu vakituisia asuntoja. Näin voimme kaavallisin keinoin edistää vakituisen asumisen järjestämistä.

Toimivalta: Kunnanhallitus on lähettänyt valtuustoaloitteen yhdyskunnan palvelualueelle valmisteltavaksi.

Lisätietoja: kaavoituspäällikkö Teija Mäkelä, 044 486 3418, teija.makela@lempaala.fi ja johtava rakennustarkastaja Jenni Rautanen, 044 421 5065, jenni.rautanen@lempaala.fi

Esittelijä Yhdyskuntajohtaja

Päätösehdotus Yhdyskuntalautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Lempäälän kunta		Pöytäkirja	1/2023	40
Yhdyskuntalautakunta	§ 167	16.11.2022		
Kunnanhallitus	§ 293	28.11.2022		
Kunnanvaltuusto	§ 10	25.01.2023		

Päätös Yhdyskuntalautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kaavoituspäällikkö Teija Mäkelä poistui kokouksesta pykälän käsittelyn jälkeen klo 20.06.

Kunnanhallitus 28.11.2022 § 293

Esittelijä Kunnanjohtaja

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Kunnanvaltuusto 25.01.2023 § 10
1120/10.03.00/2022

Lisätietoja: kaavoituspäällikkö Teija Mäkelä, 044 486 3418, teija.makela@lempaala.fi ja johtava rakennustarkastaja Jenni Rautanen, 044 421 5065, jenni.rautanen@lempaala.fi

Päätösehdotus Kunnanvaltuusto hyväksyy selostusosan mukaisen selvityksen valtuustoaloitteeseen sekä toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Päätös Kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Liitteet

Liite [9] Valtuustoaloite

Kunnanhallitus	§ 355	13.12.2021
Yhdyskuntalautakunta	§ 195	13.12.2022
Kunnanhallitus	§ 6	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 11	25.01.2023

Vastaus valtuustoaloitteeseen Suojatie Virtakampukselle bussipysäkin kohdalle

Kunnanhallitus 13.12.2021 § 355

Valmistelija vs. hallintojohtaja Riku Rekonen

Valtuutettu Riina Aspila jätti 36 valtuutetun tai varavaltuutetun ja Kokoomuksen valtuustoryhmän valmisteleman aloitteen:

Suojatien saaminen Virtakampuksen bussipysäkille.

Kunnanvaltuusto lähetti valtuustoaloitteen kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 14 luvun 1 §:n kunnanhallitus on toimivaltainen päättämään asiasta.

Lisätietoja vs. hallintojohtaja Riku Rekonen 050 3839 076.

Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää ohjata valtuustoaloitteen yhdyskunnan palvelualueelle valmisteltavaksi.
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.
Otteet	yhdyskuntajohtaja, kunnossapitopäällikkö

Yhdyskuntalautakunta 13.12.2022 § 195

Lempäälän kunnassa on käytössä liikenteen rauhoittamisperiaatteet, jotka ovat Lempäälään ja lähikuntiin vuonna 2016 laadittu liikenneturvallisuusohjeistus. Kaikki liikenteen rauhoittamista ja liikenneturvallisuutta koskevat aloitteet käsitellään samoilla periaatteilla.

Periaatteiden mukaisesti kohteesta kartoitetaan alueen turvallisuustilanne (mm. nopeuksien ja liikennemäärien mittaaminen on osa tätä), nykyiset olosuhteet sekä huomioidaan maankäytön erityiskohteet alueella. Näiden kartoitusten perusteella kohde pisteytetään ja jos määritelty pistemäärä täyttyy, vaati kohde toimenpiteitä. Pisteytysjärjestelmän tavoitteena on kohteiden mahdollisimman tasapuolinen arviointi. Liikenneturvallisuutta lisääviin toimenpiteisiin ryhdytään kohteeseen soveltuvin keinoin. Nämä valittavat keinot ja toimenpiteet perustuvat olemassa oleviin lakeihin, asetuksiin, yleisiin periaatteisiin sekä ohjeisiin ja asiantuntija-arvioihin.

Kunnanhallitus	§ 355	13.12.2021
Yhdyskuntalautakunta	§ 195	13.12.2022
Kunnanhallitus	§ 6	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 11	25.01.2023

Yhdyskunnan palvelualueella on vuosittain mitattu koulujen läheisyydessä ajoneuvonopeuksia yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa. Nopeusnäytöillä kerätään tietoa tarkasteltaessa kohteita edellä mainittujen liikenteenrauhottamisperiaatteiden mukaisesti sekä päätöksenteon tueksi toimenpiteiden osalta. Nopeusnäytöt toimivat tiedonkeruun lisäksi paikalla ollessaan autoilijoiden liikennekäyttäytymiseen vaikuttavana tekijänä. Edellä mainituista syistä johtuen koulujen läheisyydestä mitataan ajonopeuksia säännöllisesti. Viimeisimmät nopeusmittaukset suoritettiin Virta-kampuksella 29.4.-3.6.2022.

Valkeakoskentie ja Virta-kampuksen lähimmät bussipysäkit tarkasteltiin nopeuden mittaamisen jälkeen liikenteen rauhoittamisperiaatteiden mukaisesti ja todettiin, että kohde vaatii toimenpiteitä liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Suunnittelun aikana todettiin, ettei uusia suojateitä pystytä turvallisesti toteuttamaan olemassa olevien bussipysäkkien yhteyteen. Toimiva ja liikenneturvallinen ratkaisu on lisätä uusi bussipysäkki olemassa olevan saarekkeellisen suojatien ja Tukkitien liittymän yhteyteen. Uusi bussipysäkki sijaitsee Virta-kampuksen kohdalla, lähempänä oppilaitosta kuin aiemmat bussipysäkit alueella.

Joukkoliikenteen houkuttelevuus paranee parantamalla pysäkkien saavutettavuutta. Nykyisellään Virta-kampus ei ole minkään bussilinjan päätepysäkki, joten kääntöpaikaksi soveltuva tila lähellä lintutornia ei ole läpiajavalle bussiliikenteelle toimiva ratkaisu ja siksi sen käytöstä on luovuttu jo aiemmin.

Toimivalta: Kunnanhallitus on lähettänyt valtuustoaloitteen yhdyskunnan palvelualueelle valmisteltavaksi.

Lisätietoja: infrapäällikkö Tiina Pekkala p. 050 383 9422

Esittelijä	Yhdyskuntajohtaja
Päätösehdotus	Yhdyskuntalautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa sen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Yhdyskuntalautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Kunnanhallitus 09.01.2023 § 6

Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa sen loppuun käsitellyksi.

Kunnanhallitus	§ 355	13.12.2021
Yhdyskuntalautakunta	§ 195	13.12.2022
Kunnanhallitus	§ 6	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 11	25.01.2023

Päätös Kunnanhallitus päätti esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa sen loppuun käsitellyksi.

Kunnanvaltuusto 25.01.2023 § 11
770/08.00.00/2021

Lisätietoja: infrapäällikkö Tiina Pekkala p. 050 383 9422

Päätösehdotus Kunnanvaltuusto hyväksyy selostusosan mukaisen selvityksen valtuustoaloitteeseen sekä toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Päätös Kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Liitteet

Liite [10]

Valtuustoaloite suojatien saamisesta
Virtakampuksen bussipysäkille

Yhdyskuntalautakunta	§ 196	13.12.2022
Kunnanhallitus	§ 7	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 12	25.01.2023

Vastaus valtuustoaloitteeseen Uotintielle kevyenliikenteenväylä

2413/00.02.04.00/2021

KHAL 29.03.2021 § 91

Kunnanvaltuuston kokouksessa 24.2.2021 Markku Mikkola jätti 33 valtuutetun ja varavaltuutetun allekirjoittaman aloitteen "Uotintien kevyenliikenteenväylästä".

Kunnanvaltuusto lähetti valtuustoaloitteen kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

Lisätietoja: hallintojohtaja Riina Kivistö, puh. 040 133 7485

Kunnanjohtajan ehdotus **Kunnanhallitus** päättää lähettää valtuustoaloitteen yhdyskunnan palvelualueelle valmisteltavaksi.

Päätös **Kunnanhallitus** hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Tiedoksi vs. yhdyskuntajohtaja
kunnossapitopäällikkö

Yhdyskuntalautakunta 13.12.2022 § 196

Yhdyskunnan palvelualueen valmisteluun on saapunut Markku Mikkolan ja 32 muun valtuutetun ja varavaltuutetun 4.3.2021 allekirjoittama valtuustoaloite "Uotintielle kevyenliikenteenväylä", jossa esitetään, että Lempäälän kunta rakentaa Uotintielle kevyenliikenteenväylän.

Vastaus aloitteeseen

Yhdyskunnan palvelualue sai 5.11.2020 kuntalaisaloitteen koskien Uotintien liikennejärjestelyjen parantamista. Kuntalaisaloitteen käsittelyn sekä myöhemmin tulleen valtuustoaloitteen käsittelyn yhteydessä infrasuunnittelu tarkasteli kohteen ja todettiin, että jalankulkijoiden määrä sekä alueen toiminnot huomioiden Uotintien liikenneturvallisuuden parantamiseksi kohteeseen on syytä toteuttaa ajoneuvoliikenteestä erotettu erillinen väylä kävelijöille.

Kohteelle varattiin määräraha vuoden 2021 talousarvioprosessissa. Katusuunnitelma hyväksyttiin ja jalankulkuväylä toteutettiin vuonna 2022.

Toimivalta: Kunnanhallitus on lähettänyt valtuustoaloitteen yhdyskunnan palvelualueen valmisteltavaksi.

Lisätietoja: infrapäällikkö Tiina Pekkala p. 050 383 9422

Yhdyskuntalautakunta	§ 196	13.12.2022
Kunnanhallitus	§ 7	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 12	25.01.2023

Esittelijä Yhdyskuntajohtaja

Päätösehdotus Yhdyskuntalautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen vastauksen valtuustoaloitteeseen ja toteaa sen loppuun käsitellyksi.

Päätös Yhdyskuntalautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Kunnanhallitus 09.01.2023 § 7

Esittelijä Kunnanjohtaja

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa sen loppuun käsitellyksi.

Päätös Kunnanhallitus päätti esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa sen loppuun käsitellyksi.

Kunnanvaltuusto 25.01.2023 § 12
1175/08.00.00/2022

Päätösehdotus Kunnanvaltuusto hyväksyy selostusosan mukaisen selvityksen valtuustoaloitteeseen sekä toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Päätös Kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Liitteet

Liite [11]

Valtuustoaloite Uotintielle
kevyenliikenteenväylä

Yhdyskuntalautakunta	§ 197	13.12.2022
Kunnanhallitus	§ 8	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 13	25.01.2023

Vastaus valtuustoaloitteeseen Lempäälän kunnan metsänhoitosuunnitelman päivittämisestä

1613/00.02.04.00/2020

KHAL 17.02.2020 § 51

Kunnanvaltuusto vastaanotti kokouksessaan 29.1.2020 Nanna Niemisen ja 25 muun valtuutetun ja varavaltuutetun allekirjoittaman valtuustoaloitteen koskien metsäsuunnitelman päivittämistä.

Kunnanvaltuusto lähetti valtuustoaloitteen kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

Lisätietoja: hallintopäällikkö Riina Kivistö, puh. 040 133 7485

Kunnanjohtajan ehdotus **Kunnanhallitus** päättää lähettää valtuustoaloitteen yhdyskuntalautakunnalle valmisteltavaksi.

Päätös **Kunnanhallitus** hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Tiedoksi yhdyskuntalautakunta

Yhdyskuntalautakunta 13.12.2022 § 197

Valmistelijat infrapäällikkö Tiina Pekkala ja ympäristötarkastaja Tuija Selänpää

Yhdyskunnan palvelualueen valmisteluun on saapunut valmisteluun Nanna Niemisen ja 25 muun valtuutetun ja varavaltuutetun 29.1. 2020 allekirjoittama valtuustoaloite ”Lempäälän kunnan metsänhoitosuunnitelman päivittäminen”, jossa esitetään, että Lempäälän kunta päivittää metsänhoitosuunnitelman ja -periaatteet.

Vastaus aloitteeseen

Lempäälän kunnalla on voimassa Metsänhoitosuunnitelma 2016–2025, joka on hyväksytty Teknisessä lautakunnassa vuonna 2016 (TELTK 12.04.2016 § 24).

Kunnan tilakohtainen metsäsuunnitelma laadittiin 10 vuotiskaudelle UPM Metsä Oy:n toimesta vuonna 2015. Suunnitelma rajattiin koskemaan kunnan yli 0,5 ha metsätiloja. Metsäsuunnitelman laatimisen yhteydessä kunnan metsät sertifioitiin FSC-sertifikaatilla (Forest Stewardship Council eli Hyvän metsänhoidon neuvosto). FSC-sertifikaatti on kansainvälinen metsäsertifiointijärjestelmä, joka toimii ympäristön huomioonottavan, sosiaalisesti vastuullisen ja taloudellisesti kannattavan metsänhoidon

Yhdyskuntalautakunta	§ 197	13.12.2022
Kunnanhallitus	§ 8	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 13	25.01.2023

puolesta. Sertifiointin ideana on lain vaatimustasoa korkeampien kestävyyskriteerien noudattaminen metsätaloudessa. Sertifiointissa on kriteeristö tavoitteista ja toimenpiteistä, joihin metsänomistaja sitoutuu. FSC:n etuja luonnon kannalta ovat muun muassa se, että viisi prosenttia metsistä jätetään käsittelemättä ja viisi prosenttia käsitellään metsäekosysteemin kannalta erityiskohteina. Lisäksi metsään jätetään säästö- ja lahoppuuta, vesistöjen suojavyöhykkeet säilytetään puustoisena. Luontoarvojen lisäksi FSC-sertifioidusta puusta on mahdollista saada parempaa hintaa, koska kuluttajat valitsevat yhä enemmän vastuullisesti tuotettuja tuotteita.

Yhdyskunnan palvelualueella on tunnistettu puute, että voimassa oleva metsänhoitosuunnitelma ei ota huomioon pienialaisia, etupäässä asutukseen rajautuvia, taajamametsiä. Kunnassa on viime vuosina kehitetty maisematyölupakäytänteitä mm. naapureiden kuulemisten osalta ja on huomattu, että taajamametsiin esitetyt metsänhoitosuunnitelman mukaiset toimenpide-ehdotukset ovat ristiriidassa taajamametsien virkistysarvojen ja metsän tuotto-odotusten osalta.

Lempäälän kunnan ympäristönsuojelun talousarviotavoitteena on vuodelle 2023 laatia kunnalle luonnon monimuotoisuusohjelma (Lumo). Ohjelman laatiminen on kirjattu myös ympäristönsuojelun edistämisen toimenpideohjelman toimenpiteeksi. Sen valmistelussa tullaan osallistamaan kuntalaisia ja muita sidosryhmiä. Luonnon monimuotoisuusohjelman tavoitteena on turvata luonnon monimuotoisuuden säilyminen Lempäälässä ja kehittää kunnassa ekologisesti kestäviä toimintatapoja. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen auttaa säilyttämään paitsi kaikki tärkeät ekosysteemipalvelut, myös kuntalaisille terveellisen ja viihtyisän asuin ympäristön. Luontokato eli luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen on ilmastonmuutoksen ohella yksi aikamme suurimmista ympäristöongelmista. Suomessa esiintyvistä eliölajeista joka yhdeksäs on luokiteltu uhanalaiseksi ja luontotyypeistä lähes puolet. Lempäälä on Hinku-kuntana tarttunut ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja nyt on aika osallistua ilmastotyön ohella myös luontokadon pysäyttämiseen.

Laadittavalla luonnon monimuotoisuusohjelmalla sekä metsäsuunnitelmalla on rajapintoja, toisiinsa vaikuttavia tekijöitä sekä yhteisiä intressejä ja tavoitteita. Luonnon monimuotoisuusohjelma ja metsäsuunnitelma eivät voi olla ristiriidassa keskenään. Edellä mainituista syistä luonnon monimuotoisuusohjelman laatiminen sekä metsäsuunnitelman päivityksen eteneminen samaan aikaan on kokonaisuus huomioiden tärkeää ja vaatii yhteistyötä ympäristönsuojelun sekä infrapalveluiden kesken.

Toimivalta: Kunnanhallitus on lähettänyt valtuustoaloitteen yhdyskunnan palvelualueen valmisteltavaksi.

Lisätietoja: infrapäällikkö Tiina Pekkala p. 050 383 9422

Yhdyskuntalautakunta	§ 197	13.12.2022
Kunnanhallitus	§ 8	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 13	25.01.2023

Päätösehdotus Yhdyskuntalautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen vastauksen valtuustoaloitteeseen ja toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Päätös Yhdyskuntalautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Kunnanhallitus 09.01.2023 § 8

Esittelijä Kunnanjohtaja

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa sen loppuun käsitellyksi.

Päätös Kunnanhallitus päätti esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa sen loppuun käsitellyksi.

Merkittiin pöytäkirjaan, että yhdyskuntajohtaja Tiia Levonmaa poistui kokouksesta tämän pykälän päätöksenteon jälkeen klo 16.07.

Kunnanvaltuusto 25.01.2023 § 13 1176/02.07.01/2022

Päätösehdotus Kunnanvaltuusto hyväksyy selostusosan mukaisen selvityksen valtuustoaloitteeseen sekä toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Päätös Kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Liitteet

Liite [12]

Valtuustoaloite Lempäälän kunnan metsänhoitosuunnitelman päivittämisestä

Kunnanhallitus	§ 331	15.11.2021
Sivistyslautakunta	§ 120	15.12.2022
Kunnanhallitus	§ 9	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 14	25.01.2023

Vastaus valtuustoaloitteeseen onkimispaikkoja kaikille

Kunnanhallitus 15.11.2021 § 331

Valmistelija vs. hallintojohtaja Riku Rekonen

Valtuutettu Tuula Petäkoski-Hult jätti 28 valtuutetun tai varavaltuutetun allekirjoittaman aloitteen "Onkimispaikkoja kaikille".

Kunnanvaltuusto lähetti valtuustoaloitteen kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 14 luvun 1 §:n kunnanhallitus on toimivaltainen päättämään asiasta.

Esittelijä

Lisätietoja vs. hallintojohtaja Riku Rekonen 050 3839 076.
Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää lähettää valtuustoaloitteen yhdyskunnan ja sivistyksen palvelualueille valmisteltavaksi.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Otteet

yhdyskuntajohtaja, sivistysjohtaja ja ympäristöpäällikkö

Sivistyslautakunta 15.12.2022 § 120

Valtuutettu Tuula Petäkoski-Hult jätti 28 valtuutetun tai varavaltuutetun allekirjoittaman aloitteen "Onkimispaikkoja kaikille".

Aloitteessa todetaan, että Lempäälässä on runsaasti järviä ja kunnan keskustakin sijaitsee saarella. Onkiminen on harrastuksena ollut vähällä huomiolla, kun on keskusteltu vesistöjen tarjoamien mahdollisuuksien kehittämistä. Onkiminen on jokamiehen oikeus, johon ei lähtökohtaisesti tarvita kalastuslupia. On kuitenkin erityisiä alueita, joissa onkiminen on luvanvaraista, esim. lohi- ja siikapitoiset kosket ja virtapaikat. Lempäälässä on paljon lapsia ja nuoria, joilla voisi olla kiinnostusta onkimiseen, mutta mahdollisuuksia siihen ei ole juurikaan tarjottu. Onkimisen alkuun pääsemiseksi voisi olla tarjolla myös ryhmämuotoista ohjausta ja opastusta.

Laiturien rakentaminen onkimispaikoille ei ole välttämätöntä, jos pajukkoa ja muuta rantakasvillisuutta hiukan raivattaisiin ja rantaviivan maastoa tasoitettaisiin. Hyvä olisi, että nauhataajaman alueella olisi joiltakin kaikille soveltuvia, myös autottomien saavutettavissa olevia onkimispaikkoja. Lisäksi osan onkimispaikoista oli hyvä olla esteettömiä. Birgitan polun laavuista osa on järvien rantojen läheisyydessä, mutta näillä paikoilla ei

Kunnanhallitus	§ 331	15.11.2021
Sivistyslautakunta	§ 120	15.12.2022
Kunnanhallitus	§ 9	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 14	25.01.2023

juuri ole otettu huomioon onkimismahdollisuuksia. Birgitan polun kehittämistyössä tämänkin voisi ottaa huomioon.

Aloitteessa ehdotetaan, että Lempäälään luodaan mahdollisuuksia jokamiehen oikeuksiin perustuvalle onkimiselle useamman eri järven rannalla (pohjoinen-etelä huomioon ottaen).

Vastaus aloitteeseen onkimispaikkoja kaikille

Lempäälän pinta-alasta noin 13,2 % on vettä, kunnassa on yhteensä 49 järveä, tarjoten hyvät mahdollisuudet kalastamiseen ja virkistykseen.

Onkiminen ja jokamiehen oikeudella kalastaminen

Kalastuslaissa 379/2015 onkimisella tarkoitetaan ilman viehettä ja heittokalastukseen soveltuvaa kelaa harjoitettavaa kalastusta, jossa käytetään yhtä vapaa ja koukkua. Kalastuslain mukaan jokaisella on oikeus veloituksetta onkia ja pilkkiä sekä kalastaa silakkaa yhdellä vavalla siimaan kiinnitetyillä pystysuunnassa liikuteltavilla koukuilla. Nykyinen kalastuslaki myös edellyttää, ettei kalastusta harjoittaessa saa aiheuttaa tarpeetonta haittaa rannan omistajalle tai haltijalle.

Perinteiset jokamiehen oikeudet ja maamme runsaat metsät ja vesistöt antavat erinomaiset puitteet liikkua ja virkistäytyä luonnossa ja samalla onkia kaloja. Jokamiehen oikeuksilla tarkoitetaan jokaisen oikeutta käyttää luontoa siitä riippumatta, kuka omistaa alueen tai on sen haltija. Luonnon käyttämiseen jokamiehen oikeuksien sallimissa rajoissa ei siis tarvita maanomistajan lupaa eikä oikeuksien käyttämisestä tarvitse maksaa mitään.

Jokamiehen oikeudella saa veneillä, uida ja kulkea jäällä, onkia ja pilkkiä. Onkiminen ja pilkkiminen on kuitenkin kielletty joissakin vesistöissä (mm. vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueet). Onkimista ja pilkkimistä voidaan rajoittaa joissakin vesistöissä, muun muassa vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueet

Onkiminen ja onkipaikat Lempäälässä

Lempäälän sijainti vesistöjen äärellä tarjoaa monipuoliset mahdollisuudet kalastukseen. Voimassa olevat yleis- ja asemakaavat eivät rajoita onkimista eikä kalastamista rannoilla. Lempäälän kunnassa on tällä hetkellä useampi rakennettu puisto ja viheralue järvien rannoilla. Näiden paikkojen hyödyntäminen onkimiseen on aloitteessakin mainitun jokamiehen oikeuden nimissä sallittua, muut puiston käyttäjät huomioiden. Onkimiseen soveltuvia paikkoja ovat esimerkiksi Sääksjärven rannassa matonpesupaikan yhteydessä oleva ranta, Maikinpolun varrella olevat Kirkkolahden ranta-alueet (polku välillä Uotintie-Himminpolku), Nokkatien veneenlaskupaikka, Hääkiven alue, Pappilan Olgan ja Pappilan Hilman

Kunnanhallitus	§ 331	15.11.2021
Sivistyslautakunta	§ 120	15.12.2022
Kunnanhallitus	§ 9	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 14	25.01.2023

puistot Hinnonkujalla sekä Tutkatalon alue Ruotasjärvellä. Edellä mainitut puistokohteet ovat saavutettavissa eri kulkumuodoilla, jalan, pyörällä, autolla sekä jopa julkisilla kulkuvälineillä.

Näiden rakennettujen viheralueiden lisäksi on soveltuvia onkipaikkoja Birgitan polun varrella useita. Taukopaikat sijaitsevat lampien ja järvien rannoilla, näissä kohteissa onkiminen on mahdollista. Birgitan polku hankkeessa Kaitajärvelle vanha laiturin uusittiin ja Siisjärvellä laiturin vierestä raivattiin risukkoa. Vähä-Riuttan laavuille pääsee myös autolla ja kohde on esteetön. Birgitan polun kartta ja kohde-esittelyt löytyvät kunnan nettisivuilta www.lempaala.fi/birgitanpolku, kohde-esittelyissä on kuvakkeilla merkattu esteettömät taukopaikat.

Lasten ja nuorten onkiminen Lempäälän kunnan eri palveluissa

Lempäälän kunnan varhaiskasvatuksessa lapsia ohjataan ja opetetaan onkimaan aikuisten toimesta. Lapset käyvät paljon onkimassa yksiköissä, joissa se sijainnin puolesta onnistuu arjessa hyvin. Mahdollista kalasaalista on myös harjoiteltu yhdessä puhdistamaan ja valmistettu nuotiolla maisteltavaksi.

Lempäälän kouluilla on myös kalastuskursseja, esimerkiksi Kanavan koululla on kalastuksen lyhytkurssi 9. luokalla, kurssilla tehdään kalastusretkiä lähiseutujen kalastuskohteisiin. Lempoisten koulu retkeilee satunnaisesti Kuokkalankoskelle kalastamaan luokittain päiväksi.

Harrastava koululainen -hankkeessa pyritään tarjoamaan 1–9. luokkalaisille koululaisille laajasti mahdollisuuksia tutustua erilaisiin harrastusmahdollisuuksiin ja tukemaan koululaisia mielekkään harrastuksen löytymisessä. Hankkeen puitteissa tullaan jatkossa kartoittamaan kouluilta myös ne oppilaat, jotka olisivat kiinnostuneita onkimisesta ja tarjoamaan heille mahdollisuutta tutustua lajiin yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Opastettuun ongintaan osallistuminen soveltuu erinomaisesti matalankynnyksen harrastukseksi, johon ei tarvita aiempaa kokemusta tai erityisiä, ennalta opittuja taitoja.

Edellä mainitun selostuksen mukaisesti todetaan, että Lempäälässä on hyvät mahdollisuudet harrastaa omatoimista sekä ohjattua onkimista. Kalastuspaikkoja kunnassa on runsaasti, myös esteettömiä kalastuspaikkoja.

Päiväkodeissa sekä kouluissa järjestetään lapsille ja nuorille mahdollisuuksia oppia kalastusta, myös Harrastava koululainen hanke tulee jatkossa huomioimaan mahdollisuuden tutustua onkimisen taitoihin. Opastusta ja apua onkimiseen sekä kalastamiseen saa myös Kuokkalankosken kalastajilta, jotka järjestävät vuosittain eri puolilla kuntaa ohjattuja - koko perheen kalastustapahtumia.

Lisätietoja: Sivistysjohtaja Nina Lehtinen, p. 050 383 9789

Kunnanhallitus	§ 331	15.11.2021
Sivistyslautakunta	§ 120	15.12.2022
Kunnanhallitus	§ 9	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 14	25.01.2023

Esittelijä Sivistysjohtaja Nina Lehtinen

Päätösehdotus Sivistyslautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen vastauksen valtuustoaloitteeseen ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös Sivistyslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto

Kunnanhallitus 09.01.2023 § 9

Lisätietoja Sivistysjohtaja Nina Lehtinen, p. 050 383 9789

Esittelijä Kunnanjohtaja

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa sen loppuun käsitellyksi.

Päätös Kunnanhallitus päätti esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa sen loppuun käsitellyksi.

Kunnanvaltuusto 25.01.2023 § 14
644/10.03.01.00/2021

Päätösehdotus Kunnanvaltuusto hyväksyy selostusosan mukaisen selvityksen valtuustoaloitteeseen sekä toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Päätös Kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Liitteet

Liite [13]

Valtuustoaloite onkimispaikkoja kaikille

Kunnanhallitus	§ 42	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 121	15.12.2022
Kunnanhallitus	§ 10	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 15	25.01.2023

Vastaus valtuustoaloitteeseen kulttuurihyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen Lempäälässä

Kunnanhallitus 14.02.2022 § 42

Valmistelija vs. hallintojohtaja Riku Rekonen

Valtuutettu Satu Kosola jätti 28 valtuutetun tai varavaltuutetun ja vasemmistoliiton valtuustoryhmän valmisteleman aloitteen:

Kulttuurihyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen Lempäälässä

Kunnanvaltuusto lähetti valtuustoaloitteen kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 14 luvun 1 §:n kunnanhallitus on toimivaltainen päättämään asiasta.

Lisätietoja vs. hallintojohtaja Riku Rekonen 050 3839 076.

Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää ohjata valtuustoaloitteen sivistyksen palvelualueelle valmisteltavaksi.
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.
Otteet	sivistysjohtaja, kulttuurikoordinaattori

Sivistyslautakunta 15.12.2022 § 121

Korona-aika on vaikuttanut erityisen pahasti kulttuuritoimijoihin, myös täällä Lempäälässä. Taiteesta ja kulttuurista toimeentulonsa saavien tilanne on haastava, koska tapahtumia ei ole voinut järjestää. Taiteella ja kulttuurilla on merkitystä myös meidän kaikkien hyvinvoinnille, kokonaisterveydelle ja osallisuuden tunteelle. Kulttuurihyvinvointi on erittäin osuva termi kuvaamaan juuri tätä seikkaa. Kulttuuriin panostaminen on mitä parasta ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä, mikä vielä sote-uudistuksen jälkeenkin jää kunnan tehtäväksi. Olen ollut yhteydessä kunnan kulttuurista ja osallisuudesta vastaavaan palvelukoordinaattoriin. Häneltä sain kuulla, että kunnan kulttuuri- ja osallisuuspalvelut jakavat huolemme taide- ja kulttuurikentän toimijoiden vaikeasta tilanteesta. He ovat jo rakentamassa tietä tulevaan ja toivovat, että nämä rakennuspalikat auttavat toimijoita pandemian jälkeiseen elämään.

Tällä aloitteella Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää erillisellä hakemuksella haettavaa kohde-avustusta yhteisöllisyyttä lisäävän

Kunnanhallitus	§ 42	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 121	15.12.2022
Kunnanhallitus	§ 10	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 15	25.01.2023

tapahtuman järjestämiseen. Tässä aloitteessa tarkoitettava kohde-avustus ei saa vaikuttaa vähentävästi vakiintuneiden toimijoiden toiminta-avustuksiin. Avustusta saisivat hakea kunnassa asuvat taiteen ja kulttuurin toimijat sekä kunnassa toimivat yhdistykset ja järjestöt. Luotamme siihen, että kulttuuripuolen ammattilaiset kunnassamme osaavat laatia kohde-avustuksen kriteerit ja hoitaa muut käytännön seikat. Varsinaisen aloitteen lisäksi toivomme, että kevään aikana kartoitetaan mahdollisuus tarjota kunnan omia tiloja maksutta kulttuuritoimijoiden, yhdistysten ja kansalaisjärjestöjen toimintaan. Tätä kartoitustyötä voidaan jatkossa käyttää pohjana kulttuuri- ja osallisuustyön kehittämisessä ja tukemisessa.

Varmasti myös nyt toimintansa aloittava osallisuusjaosto hyötyy selvityksestä. Suora ja kasvava rahallinen tuki korona-ajasta kärsineille taide- ja kulttuuritoimijoille tuo esiin arvostuksen alaa kohtaan. Lisävarojen suuntaaminen rakenteiden ja osaamisen vahvistamiseen sekä konkreettisiin tilaratkaisuihin on puolestaan hyvä mahdollisuus luoda kestäviä ja demokraattisia ratkaisuja kulttuurialan tukemiseen.

Me allekirjoittaneet toivomme, että meillä on varaa sijoittaa ennaltaehkäisevästi kuntalaistemme hyvinvointiin. Petäkoski-Hult Tuula, Kairimo Hanna, Perälä Antti, Virolainen Vilma, Havukainen Heikki, Paananen Ismo, Aspila Riina, Päivänen Maria, Hämäläinen Ville, Tolonen Kari, Hämäläinen-Ylikahri Maikki, Huhtala Anita, Nurmela Piia, Tappura Mikko, Österberg Pauliina, Virtanen Kari, Träskbäck Jocka, Haapajoki Henri, Lehikoinen Hannele, Hytönen Erkki, Ojala Carita, Kiiveri Antti, Korkatti Mika, Haapasalmi Anita, Palokangas Juho, Hämäläinen Totti, Lipsanen Tuomo ja Kuisla Johanna.

Vastaus vasemmistoliiton valtuustoryhmän valtuustoaloitteeseen kulttuurihyvinvoinnin ja osallisuuden edistämiseen Lempäälässä.

Kulttuuripalveluiden toimintaa ohjaavat Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 2019, Lempäälän kunnan strategia, Pirkanmaan alueellinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma sekä Lempäälän oma kulttuurihyvinvointiohjelma. Yksi kulttuurihyvinvointiohjelman painopisteistä on taide- ja kulttuuriperustan eli toimintaedellytysten ja osaamisen vahvistaminen.

Kulttuuritoimintalain hengessä (Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 166/2019 §3 kohta 2) Lempäälän kulttuuri- ja osallisuuspalvelut noudattavat reilun taiteen periaatetta, käyttävät mahdollisimman paljon Lempäälän ja lähialueiden taide- ja kulttuuritoimijoiden osaamista sekä palveluita kulloisenkin talousraaminsa mukaan. Toisin sanoen kulttuuripalveluiden ostopalveluina hankkimat palvelut tukevat suoraa lähitaiteen- ja kulttuurin tekijöitä. Kulttuuripalvelut osallistuvat rakenteiden ja osaamisen vahvistamista tähtääviin aluehankkeisiin ja tuovat sieltä osaamisen ja verkostot kunnan toimijakentälle.

Tilat

Kunnanhallitus	§ 42	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 121	15.12.2022
Kunnanhallitus	§ 10	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 15	25.01.2023

Tilaratkaisuihin pyritään elävällä ja tiivistävällä yhteistyöllä palvelualueiden yli. Tilojen osalta kartoittamistyö aloitettiin keväällä 2022 ja sitä jatketaan edelleen. Kulttuuritoimijoille tila-asioita esiteltiin 20.6.2022 tapaamisessa, jossa oli edustettuna sekä kulttuuripalvelut että tilatoimi. Järjestöjen ja yhdistysten hyödynnettävissä olevat tilat ovat esillä myös syksyllä 2022 valmistuneessa Lempäälän kunnan järjestöyhteistyön ohjeessa.

Kuntalaisten ja eri toimijatahojen käytettävissä ovat maksutta pääkirjasto (maksuttomat tapahtumat), Erik Ednerin tori, Myllyrannan tapahtumapuisto ja Yhteisöjen talo. Yhteisöpalveluilta haettavissa ovat maksullisina liikuntapalveluiden ja nuorisopalveluiden hallinnoimat tilat sekä sivistyspalveluilta koulujen ja varhaiskasvatuksen tilat. Tilojen hinnoittelusta on tehty erikseen päätökset.

Kunnan yhdyskunnan palvelualueella on työn alla tilakartoitus kunnan vuokrattavista ja varattavista tiloista, joita voidaan tarjota kuntalaisille ja yhteisölle kulttuuri- ja muihin tapahtumiin. Tavoitteena on käyttöasteen nostaminen. Tätä varten tarvitaan toimiva tilavarausjärjestelmä. Erilaisia sähköisiä, koko kuntaa kattavia tilavarausjärjestelmiä kartoitetaan. Samanaikaisesti Lempäälän kunta on sitoutunut seutukunnallisen Varaamo -järjestelmän kehittämiseen ja käyttöönottoon.

Kulttuuritoiminnan avustukset

Kulttuuripalvelujen avustusbudjetissa ovat sekä yhdistysten toiminta-avustukset että kohdeavustukset. Kohdeavustuksia voivat hakea kulttuuriyhdistykset sekä kulttuuritoiminnan parissa toimivat toimintaryhmät taiteen harjoittamiseen ja harrastamiseen. Kohdeavustuksia voivat hakea sekä rekisteröidyt että rekisteröimättömät toimintaryhmät tai niiden yhteenliittymät kertaluontoisiin projekteihin. Mikäli hakija on saanut yleisavustusta, kohdeavustusta voidaan myöntää hakijan vuotuisesta toiminnasta poikkeavaan toimintaan. Kohdeavustuksilla tuetaan sellaisia tapahtumia/hankkeita, jotka edistävät kuntalaisten omatoimisuutta, yhteisöjen uusien toimintatapojen ja ideoiden kehittämistä ja käyttöönottoa sekä tapahtumia tai hankkeita, joiden kautta toiminnan piiriin tulee uusia lempääläisiä. Avustusta käsiteltäessä otetaan huomioon toiminnan laatu ja erityispiirteet, laajuus ja vaikuttavuus sekä taloussuunnitelma.

Kulttuuripalvelut pilotoi vuoden 2023 toiminnassaan niin sanottua käännteistä kilpailutusta, josta on saatu mallia Operaatio Pirkanmaa -hankkeessa. Pilotissa etsitään tietyn suurusluokan tapahtumien tai tempauksien toteuttajia. Haku kohdennetaan strategian ja kulttuurihyvinvointiohjelman mukaisesti. Haku on avoin sekä yhdistyksille, yrityksille että yksittäisille taitelijoille tai yhteisöille. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi osana Lempäälä-päivää 2023 tai kesän 2023 tapahtumia.

Yhteisöllisen tapahtuman järjestämiseen on mahdollista hakea rahoitusta myös osallistuvan budjetoinnin kautta. Idea-rahaa on vuonna 2023 haettavissa 65 000 euroa.

Lisätietoja:

Kunnanhallitus	§ 42	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 121	15.12.2022
Kunnanhallitus	§ 10	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 15	25.01.2023

- Kulttuurihyvinvointiohjelma 2022-2026
- Järjestöt - Lempäälä (lempaala.fi)
- Kulttuuriin liittyvän kansalaistoiminnan tuki ja avustukset, taiteen perusopetuksen avustukset - Lempäälä (lempaala.fi)
- Idearaha - ideoi ja äänestä! - Lempäälä (lempaala.fi)

Lisätietoja: Sivistysjohtaja Nina Lehtinen, p. 050 383 9789

Esittelijä	Sivistysjohtaja Nina Lehtinen
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen vastauksen valtuustoaloitteeseen ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Sivistyslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.
Tiedoksi	kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto

Kunnanhallitus 09.01.2023 § 10

Lisätietoja Sivistysjohtaja Nina Lehtinen, p. 050 383 9789

Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa sen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Kunnanhallitus päätti esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa sen loppuun käsitellyksi.

Kunnanvaltuusto 25.01.2023 § 15
163/12.00.03.00/2022

Päätösehdotus	Kunnanvaltuusto hyväksyy selostusosan mukaisen selvityksen valtuustoaloitteeseen sekä toteaa asian loppuun käsitellyksi.
Päätös	Kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Liitteet

Kunnanhallitus
Sivistyslautakunta
Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 42
§ 121
§ 10
§ 15

14.02.2022
15.12.2022
09.01.2023
25.01.2023

Liite [14]

Valtuustoaloite kulttuurihyvinvoinnin ja
osallisuuden edistämisestä
Lempäälässä

Kunnanhallitus	§ 40	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 122	15.12.2022
Kunnanhallitus	§ 11	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 16	25.01.2023

Vastaus valtuustoaloitteeseen kunnan ja järjestöjen välinen yhteistyö

Kunnanhallitus 14.02.2022 § 40

Valmistelija vs. hallintojohtaja Riku Rekonen

Valtuutettu Maikki Hämäläinen -Ylikahri jätti 11 valtuutetun tai varavaltuutetun ja keskustan valtuustoryhmän valmisteleman aloitteen:

Kunnan ja järjestöjen välinen yhteistyö

Kunnanvaltuusto lähetti valtuustoaloitteen kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 14 luvun 1 §:n kunnanhallitus on toimivaltainen päättämään asiasta.

Lisätietoja vs. hallintojohtaja Riku Rekonen 050 3839 076.

Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää ohjata valtuustoaloitteen sivistyksen palvelualueelle valmisteltavaksi.
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.
Otteet	sivistysjohtaja, vs. yhteisöpalvelupäällikkö

Sivistyslautakunta 15.12.2022 § 122

Sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottaminen poistui kunnilta mutta vastuu ennaltaehkäisevän terveyden ja hyvinvoinnin turvaamisesta kuntatasolle jäi. Tämä edellyttää uudenlaisten toimintatapojen synnyttämistä kunnan toimintaan ja nimenomaan uudenlaisten yhteistyömuotojen luomista haasteeseen vastaamiseksi.

Tarkastelun kohteeksi nousee hyvinvointitalouden käsite eli ne toimet joiden kautta investoidaan hyvinvointiin, missä kaikki pidetään mukana ja kaikkien hyvinvointiin panostetaan yksilölliset tarpeet riittävästi huomioiden. Tässä yhteydessä nousee järjestöjen kesken tehtävä yhteistyö keskiöön. Merkitys nousee erityisesti nyt, kun sosiaali- ja terveyspalvelut ovat siirtyneet kunnan palvelualueelta hyvinvointialueelle: järjestöjen ja kunnan välinen yhteistyö on koordinoitava uudella tavalla, on voitava luoda puitteet strategisestikin tärkeälle yhteisöllisyyden voimalle, minkä tarkoituksena on tukea ihmisiä arjessa oman hyvinvointinsa ja terveytensä ylläpitämiseen.

Kunnanhallitus	§ 40	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 122	15.12.2022
Kunnanhallitus	§ 11	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 16	25.01.2023

Valtuustoaloitteen kautta Keskustan valtuustoryhmä esittää, että kunnassa määritellään järjestöyhteistyön koordinaatio ja yhteistyötä tukevien rakenteiden suunnittelu ja toteuttaminen.

Lempäälässä 25.1.2022 Maikki Hämäläinen-Ylikahri, Österberg Pauliina, Lipsanen Tuomo, Kosola Satu, Havukainen Heikki, Kärki Mikko, Hytönen Erkki, Tappura Mikko, Kalliomäki Johanna, Lehikoinen Hannele, Kuisma Tapio ja Perälä Antti.

Vastaus valtuustoaloitteeseen Kunnan ja järjestöjen välisestä yhteistyöstä

Lempäälän kunnan hallintosäännön mukaan Osallisuusjaosto vastaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteiden koordinoinnista.

Osallisuusjaosto

1. edistää osallisuutta ja yhteisöllisyyttä kunnassa
2. kehittää kuntatasoista osallisuus- ja lähidemokratiamallia ja osallistuvaa budjetointia
3. vastaa hyvinvointisuunnitelman valmistelusta, seurannasta ja raportoinnista
4. valmistelee kunnan järjestö- ja yhdistysyhteistyön periaatteet
5. päättää kunnan ja järjestöjen/kolmannen sektorin ”Kyllä”-sopimuksista
6. toimii ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavana toimielimenä

Vuoden 2023 alusta tehtävät siirtyvät yhteisölautakunnalle.

Järjestöillä, yhdistyksillä ja yhteisöillä on keskeinen rooli lempääläisten hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistämässä. Erilaisten yhteistyörakenteiden merkitys korostuu erityisesti kunnan tehtävien ja roolien muuttuessa vuoden 2023 alusta yhteisölautakunnan toiminnan käynnistymisen myötä.

Yhteisöaktivaattori

Lempäälän kunnassa toimii yhteisöaktivaattori, jonka tehtävänä on koordinoita, suunnitella, kehittää ja toteuttaa kunnan ja kolmannen sektorin toimijoiden välistä yhteistyötä. Syksyllä 2022 Lempäälässä on koottu ja luotu kunnan ja järjestöjen yhteistyötä tukevia rakenteita. Kehittämistyön myötä Lempäälän kunnalle on valmistunut järjestöyhteistyön ohje vuodelle 2023.

Järjestöyhteistyön ohje

Kunnanhallitus	§ 40	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 122	15.12.2022
Kunnanhallitus	§ 11	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 16	25.01.2023

Järjestöyhteistyön ohjeen on tarkoitus edistää yhdistysten, seurojen ja kunnan välistä yhteistyötä. Se tuo kootusti esille kunnan ja järjestöjen välisen yhteistoiminnan periaatteita. Ohjeen tarkoituksena on helpottaa järjestöjen osallistumista kunnan palvelujen kehittämiseen, oman toimintansa laajentamiseen ja näkyväksi tekemiseen sekä järjestöjen keskinäisen yhteistyön vahvistamiseen. Järjestöyhteistyön ohjeessa esitellään ajantasaiset tiedot kunnan ja järjestöjen yhteistyön muodoista ja rakenteista, kumppanuustoiminnasta, avustuksista, järjestöille tarjottavista toimitiloista, järjestöjen osallistumisesta hyvinvoinnin edistämistyöhön ja tiedon jakamisen kanavista. Lisäksi ohjeesta löytyvät järjestöyhteistyön kannalta keskeiset yhteystiedot.

Valmistunut järjestöyhteistyön ohje perustuu kunnan eri hallinnonalojen, kuntalaisten ja muiden toimijoiden yhteistyöhön. Suunnitelman valmistelussa hyödynnettiin järjestötoimijoiden kuulemistilaisuutta 1.9.2022. Nuorisovaltuuston, seniori- ja vammaisneuvoston jäsenet kutsuttiin kommentoimaan ohjetta ohjeen suunnittelupalaveriin 23.8.2022. Osallisuusjaoston lähetekeskustelu käytiin ohjeesta 25.8.2022. Tilaisuuksissa kerättyjen kommenttien pohjalta ohjetta on tarkennettu yhdessä kunnan eri yksiköiden kanssa. Osallisuusjaosto hyväksyi esitetyn järjestöyhteistyöohjeen 27.9.2022.

Lempäälän kuntastrategia

Lempäälän kuntastrategian yksi painopisteistä on yhdessä tekeminen ja yhteisöllisyys. Osallisuuden edistäminen on myös yksi Lempäälän kunnan hyvinvointisuunnitelman teemoista vuosille 2022-2024. Hyvinvoinnin edistämisen yhteistyörakenne on päivitetty Lempäälässä ja hyväksytty kunnanvaltuustossa osana Laajaa hyvinvointikertomusta 2017-2020 ja -suunnitelmaa 2022-2024. Hyvinvoinnin edistämisen rakenteessa ovat aloittaneet toimintansa ikäryhmittäiset kumppanuustiimit, joissa jäsenenä on kunnan työntekijöitä sekä vaikuttamistoimielinten edustajia. Lisäksi syksyn aikana on luotu malli Lempäälän perustettavasti järjestöfoorumista, joka aloittaa toimintansa vuonna 2023. Kumppanuustiimit sekä järjestöfoorumi mahdollistavat järjestöjen osallistumisen entistä tiiviimmin asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseen sekä hyvinvointikertomustyöhön.

Järjestöfoorumi sekä yhdistys- ja seurayhteistyö

Järjestöfoorumin tavoitteena on edistää kunnan sekä paikallisten yhdistystoimijoiden keskinäistä vuoropuhelua sekä tiedonvaihtoa ajankohtaisista järjestökenttää sekä kuntaa koskevista aiheista. Järjestöfoorumi hyödynnetään järjestökentän yhtenäisen mielipiteen muodostamisessa ja huomioon ottamisessa kunnassa valmisteltavissa asioissa.

Järjestöfoorumi on suunnattu Lempäälässä toimiville tai toimintaa suunnitteleville järjestöille (yhdistykset, seurat, yhteisöt, rekisteröityneet ja rekisteröitymättömät) sekä kunnan työntekijöille. Järjestöfoorumin pääasiallinen toimintamuoto on järjestöille avoimet keskustelutilaisuudet. Foorumi mahdollistaa yhdistysten sekä kunnan työntekijöiden kohtaamiset

Kunnanhallitus	§ 40	14.02.2022
Sivistyslautakunta	§ 122	15.12.2022
Kunnanhallitus	§ 11	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 16	25.01.2023

ja se synnyttää toivottavasti myös uusia yhteistyön muotoja toimijoiden välille.

Järjestöfoorumissa valitaan järjestöneuvottelukunta, joka tuo järjestökentän näkökulmaa esille Lempäälän kunnan sidosryhmissä. Neuvottelukuntaan järjestöjen edustajat valitaan järjestöaloittain toimimaan 2 vuoden toimintakaudelle. Kunnan asioita valmistelevat työntekijät voivat kysyä järjestöneuvottelukunnalta mielipidettä valmisteltaviin asioihin. Järjestöneuvottelukunta osallistuu järjestöfoorumien sisällön suunnitteluun kunnan yhteisöaktivaattorin kanssa.

Hyvinvoinnin edistämisessä merkittävä rooli on sosiaali- ja terveysjärjestöjen lisäksi myös kulttuurijärjestöillä ja urheiluseuroilla. Kulttuurijärjestöjen ja kunnan välistä yhteistyötä koordinoidaan kulttuuripalvelujen koollekutsumassa Lempäälän kulttuuritoimijoiden kulttuurin pyöreässä pöydässä. Pyöreän pöydässä kulttuuritoimijat vaihtavat keskenään ajankohtaista tietoa kulttuuritapahtumista ja –asioista sekä suunnittelevat yhteistä toimintaa 2-4 kertaa vuodessa. rheiluseuroille ja kunnan liikuntapalveluille on määrä perustaa vastaava eskustelufoorumi vuonna 2023.

Lisätietoja: Sivistysjohtaja Nina Lehtinen, p. 050 383 9789

Esittelijä	Sivistysjohtaja Nina Lehtinen
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen vastauksen valtuustoaloitteeseen ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Sivistyslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.
Tiedoksi	kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto
Kunnanhallitus 09.01.2023 § 11	

Lisätietoja Sivistysjohtaja Nina Lehtinen, p. 050 383 9789

Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa sen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Kunnanhallitus päätti esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa sen loppuun käsitellyksi.

Lempäälän kunta		Pöytäkirja	1/2023	62
Kunnanhallitus	§ 40	14.02.2022		
Sivistyslautakunta	§ 122	15.12.2022		
Kunnanhallitus	§ 11	09.01.2023		
Kunnanvaltuusto	§ 16	25.01.2023		

Kunnanvaltuusto 25.01.2023 § 16
161/00.04.02/2022

Päätösehdotus Kunnanvaltuusto hyväksyy selostusosan mukaisen selvityksen valtuustoaloitteeseen sekä toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Päätös Kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Liitteet
Liite [15] Valtuustoaloite kunnan ja järjestöjen välisestä yhteistyöstä

Sivistyslautakunta	§ 123	15.12.2022
Kunnanhallitus	§ 12	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 17	25.01.2023

Vastaus valtuustoaloitteeseen soveltavan liikunnan toimintavälineiden hankkimisesta

KHAL 12.04.2021 § 113

Kunnanvaltuuston kokouksessa 24.2.2021 Huhtala Anita jätti 33 valtuutetun ja varavaltuutetun allekirjoittaman aloitteen "soveltavan liikunnan toimintavälineiden hankkimisesta".

Kunnanvaltuusto lähetti valtuustoaloitteen kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

Lisätietoja: hallintojohtaja Riina Kivistö, puh. 040 133 7485

Kunnanjohtajan ehdotus **Kunnanhallitus** päättää lähettää valtuustoaloitteen sivistyksen palvelualueelle valmisteltavaksi.

Päätös **Kunnanhallitus** hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Tiedoksi sivistysjohtaja
yhteisöpalvelupäällikkö

Sivistyslautakunta 15.12.2022 § 123

Lempäälän kunta on Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallin yhteistyökumppanina sitoutunut aktiiviseen kehittämistyöhön lasten oikeuksien edistämiseksi. Lasten oikeuksista puhuttaessa tulee muistaa myös vammaisten lasten oikeudet, joiden perustana ovat YK:n lapsen oikeuksien sopimus sekä YK:n vammaissopimus.

Vammaisen lapsen oikeus on ensisijaisesti olla lapsi, jolla on ikätovereidensa kanssa tasavertainen mahdollisuus mm. kaverisuhteisiin, koulunkäyntiin ja vapaa-ajan harrastuksiin. Kunta voi lisätä mahdollisuuksia tasavertaiseen osallistumiseen hankkimalla soveltavan liikunnan toimintavälineitä.

Toimintavälineet edistävät vaikeasti vammaisten lasten, mutta myös aikuisten mahdollisuuksia harrastaa ja osallistua kaikille yhteiseen toimintaan, sillä ne mahdollistavat esimerkiksi luonnossa liikkumisen, pyöräilyn ja talviliikunnan.

Soveltavan liikunnan toimintavälineistä on hyötyä myös ikäihmisille, sillä ne tukevat toimintakyvyn säilymistä. Soveltavan liikunnan toimintavälineillä on monenlaista hyötyä kuntalaisten näkökulmasta. Ne mahdollistavat:

- koululaisten yhdenvertaisen osallistumisen koululiikuntaan, retkiin ja liikuntapäiviin
- lasten yhdenvertaisen osallistumisen varhaiskasvatyüksiköiden toimintaan
- lapsiperheiden vapaa-ajan viettämisen liikkumisen ja retkeilyn parissa, mikä tukee perheiden jaksamista

Sivistyslautakunta	§ 123	15.12.2022
Kunnanhallitus	§ 12	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 17	25.01.2023

- luonnossa liikkumisen ja harrastamisen kaiken ikäisille kuntalaisille vammasta huolimatta

Toimintavälineiden hankinnasta on positiivisia kokemuksia esimerkiksi Turun ja Oulun kaupungeissa, joista löytyy laaja valikoima soveltavan liikunnan toimintavälineitä, kuten tandempyöriä, kolmirattaisia pyöriä, maastorattaita ja luistelukelkkoja. Kaupunkien kokemuksen mukaan toimintavälineiden lainaaminen lisää kuntalaisten harrastusmahdollisuuksia, edistää hyvinvointia ja tuo siten myös taloudellisia säästöjä.

Lempäälä on hankkinut Liikkuva Lempäälä -hankkeen kautta lainattavia liikuntavälineitä, kuten retkiluistimia ja lumikenkiä kirjastoon. Kuntalaisten yhdenvertaisuuden näkökulmasta olisi toivottavaa, että myös soveltavan liikunnan toimintavälineitä tarvitsevilla kuntalaisilla olisi mahdollisuus lainata kunnan hankkimia liikuntavälineitä. Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämmekin, että Lempäälän kunta

- Selvittää toimintavälineiden tarvetta yhdessä eri hallinnonalojen, vammaisneuvoston, yhdistysten sekä apu- ja toimintavälineitä tarvitsevien kuntalaisten kanssa.
- Kartoittaa mahdollisia yhteistyökumppaneita toimintavälineiden hankkimiseen.
- Hankkii käyttäjien tarpeiden ja toiveiden mukaisia toimintavälineitä.
- Huolehtii, että jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua koulun ja varhaiskasvatustyksiköiden toimintaan yhdenvertaisesti muiden lasten kanssa.
-

Aloitteen valmisteli Lempäälän Vihreä valtuustoryhmä Lempäälässä 24.2.2021
 Allekirjoitukset: 1. Huhtala Anita 2. Hakala Heikki 3. Söderström Päivi 4. Hämäläinen Totti 5. Haapajoki Henri 6. Wesslin Tiina 7. Rossi Tarja 8. Ojala Carita 9. Nurmela Piia 10. Träskbäck Jocka 11. Aspila Riina 12. Mäkinen Petri 13. Blomqvist Mikko 14. Alenius Pauliina 15. Lehikoinen Hannele 16. Kosola Satu 17. Kuisma Juha 18. Perälä Antti 19. Nieminen Nanna 20. Virtanen Hanna 21. Kärki Mikko 22. Lundán Johanna 23. Selin Niina 24. Länsipuro Harri 25. Österberg Pauliina 26. Strömberg Katja 27. Sundström Marja 28. Haapasalmi Anita 29. Virtanen Kari 30. Kuisma Tapio 31. Lipsanen Tuomo 32. Liuha Tuukka 33. Kallio Kirsi

Vastaus valtuustoaloitteeseen soveltavan liikunnan toimintavälineiden hankkimisesta

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Toimintavälineiden tarveselvitys

Apu- ja toimintavälinekartoitus välineitä tarvitsevalle asiakkaalle kuuluu yksiselitteisesti sosiaali- ja terveystalouden ja nimenomaan kuntoutuksen erityisosaamisen piiriin. Yhteisöpalvelut voi tehdä kyselyn kuntalaisten

Sivistyslautakunta	§ 123	15.12.2022
Kunnanhallitus	§ 12	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 17	25.01.2023

soveltavan liikunnan toimintavälineiden tarpeesta yhteistyössä vammais- ja seniorineuvoston kanssa. Koululiikunnan tarpeet tulee puolestaan kartoittaa koulun puolesta. Leikki-, liikunta- ja puistoalueita suunniteltaessa tulisi tehdä hallinnon alojen välistä yhteistyötä ja samalla kuulla muun muassa neuvostoja niiden suunnittelussa. Näin voidaan entistä paremmin varmistaa jokaisen kuntalaisen kohdalla saavutettavuus ja esteettömyys. Tällöin palvelualojen välinen yhteistyö korostuu.

Yhteistyökumppanit

Suomessa toimii useita asiantuntijajärjestöjä, joiden tehtävänä on edistää ihmisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua liikuntaan ja saada kokemuksia uusista asioista toimintavälineitä hyödyntäen. Sovellettua liikuntavälinettä tarvitsevan liikkujan ei pitäisi joutua maksamaan harrastamisestaan enempää kuin muidenkaan, mutta liikunnan ja urheilun apuvälineet ovat usein kalliita hankkia. Vaikka yhteiskunnan pitäisi korvata vammasta tai toimintakyvyn alentumisesta johtuvat lisäkustannukset, tämä ei aina toteudu. Liikuntavälineitä on myös vähän markkinoilla ja niitä on vaikea saada. Vammais- ja kansanterveysjärjestöt ovat koettaneet vastata näihin haasteisiin SOLIA- ja Malike-hankkeissa, joissa on kehitelty älinevuokraamoja ja edullisia välineratkaisuja. Vuokraamoista asiakkaat voivat lainata välineitä kokeilukäyttöön niin, ettei tarvitse ostaa "sikkaa säkissä".

Soveltava liikunta SoveLin toiminnan lähtökohtina ovat yhdenvertaisuus ja tasa-arvo. SoveLi edistää ihmisten yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia liikuntaan sekä fyysiseen aktiivisuuteen. Soveltava liikunta SoveLi tuottaa koulutuspalveluita, joilla lisätään tietoa soveltavasta liikunnasta, kehitetään yhteistyötä, edistetään liikunnan yhdenvertaisuutta ja saavutettavuutta sekä lisätään liikettä niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. SoveLin koulutustoiminta keskittyy liikunta-alan toimijoiden osaamisen vahvistamiseen sekä saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden edistämiseen liikunnassa.

SoveLi:n koulutusten sisältö ja kesto räätälöidään tilaajalle sopivaksi. Koulutuspalvelut sopivat esimerkiksi valmentajille, liikunnanohjaajille, opetusalan henkilöstölle, tapahtumiin ja liikunta-alan hankkeisiin.

Malikkeen tehtävänä on edistää vaikeasti vammaisten ihmisten mahdollisuuksia osallistua ja saada kokemuksia uusista asioista toimintavälineitä hyödyntäen. Malike

- Lisää osallistumisen mahdollisuuksia vaikeasti vammaisille lapsille ja aikuisille, jotka tarvitsevat toimintavälineen ja toisen ihmisen apua voidakseen osallistua ja liikkua.
- Edistää yhdenvertaisuutta vaikuttamalla vaikeasti vammaisten lasten ja aikuisten osallistumisen sekä toimijuuden toteutumiseen.
- Järjestää koulutusta, kursseja ja tapahtumia.
- Tuottaa tietoa, jakaa kokemuksia ja vaikuttaa osallisuutta edistäviin asioihin, esimerkiksi toimintavälineiden saatavuuteen

Sivistyslautakunta	§ 123	15.12.2022
Kunnanhallitus	§ 12	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 17	25.01.2023

Soveltavan liikunnan apuvälinetoiminta SOLIA opastaa ja neuvoo, tarjoaa kokeilu- ja vuokraustoimintaa sekä auttaa oman välineen hankinnassa jakamalla tietoa ja antamalla asiantuntijalausuntoja. SOLIA on mukana myös eri tahojen yhteistyötapahtumissa ja osallistuu liikunnan ja urheilun apuvälineiden kehitystyöhön. SOLIA vuokraa liikunnan ja urheilun apuvälineitä kaikille ilman vamma-, diagnoosi- tai järjestörajoja. Välineet sopivat pääsääntöisesti itsenäisesti liikkuville. SOLIAa hallinnoi Suomen Paralympiakomitea.

Suomen Paralympiakomitean alaisuudessa toimivalla SOLIAlla on välinevuokrausta tarjoavia toimintayksiköitä eri puolilla Suomea. Uusin, järjestyksessään kuudes toimintayksikkö on avattu VuokattiSportin yhteydessä Sotkamon Vuokatissa. VuokattiSportin välineistö painottuu luontoliikuntavälineisiin. Tarjolla on esimerkiksi maastokäyttöön suunnitellut pyörätuoli, käsipyörä, nojapyörä, tandempyörä, kolmipyörä ja nokkapyörä. Vuokatin toimintayksikköön tulee myös talviliikunnan apuvälineitä. SOLIAN muut toimintayksiköt sijaitsevat Helsingissä, Maskussa, Kuopiossa, Seinäjoella ja Rovaniemellä. Yksiköiden maantieteellisestä sijainnista riippumatta välineitä voidaan toimittaa Suomen joka kolkkaan.

Välineet.fi on toimintavälineitä sekä vammaisurheilun ja -liikunnan apuvälineitä vuokraavien tahojen yhteinen verkkopalvelu. Tarkoituksena on helpottaa asiakasta löytämään sopiva, juuri hänen tarvitsemansa apu- tai toimintaväline. Mukana verkkopalvelussa ovat tällä hetkellä mm. Soveltavan liikunnan apuvälinetoiminta SOLIA, Malike-toiminta, Liikuntakeskus Pajulahti sekä Satakunnan ammattikorkeakoulu. Tavoitteena on saada kaikkien Suomessa toimintavälineitä ja vammaisurheilun ja -liikunnan apuvälineitä vuokraavien palveluntarjoajien yhteystiedot sekä linkit kotisivuille ja varauskalenteriin yhteisten www.välineet.fi -sivujen alle.

SOLIAN liikuntavälineet on jaettu viiteen kategoriaan

- pyörät
- pyörätuolit
- talviliikuntavälineet
- kesävälineet
- pelit ja pelivälineet

Välineet.fi -sivustolla on valtakunnallisten toimijoiden SOLIA:n ja Malikkeen lisäksi neljä alueellista toimijatahoa: Satakunnan ammattikorkeakoulu (SAMK/Pori) sekä Oulun, Jyväskylän ja Turun kaupungit. Alueellisuudella tarkoitetaan sitä, että kyseiset toimijat vuokraavat soveltavan liikunnan apuvälineitä vain lähialueelleen.

Lempäälään hankitut toimintavälineet

Liikkuva Lempäälä -hankkeessa luistelutukia tilattiin 8 kpl:tta vuonna 2021 Luistelutuet jaettiin seuraavanlaisesti:

Päiväkoti Vilma 1kpl
Päiväkoti Kuusimäki 2kpl:tta
Päiväkoti Pihlajamäki 1kpl
Päiväkoti Mansikkamäki 1kpl
Päiväkoti Kuokkalankulma 2kpl:tta

Sivistyslautakunta	§ 123	15.12.2022
Kunnanhallitus	§ 12	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 17	25.01.2023

Luistelutukia jaettiin sen perusteella, miten Liikuntajelpit, joita on joka yksikössä, ilmaisivat tukien tarpeen. Tuet ovat siis ahkerassa käytössä varhaiskasvatusyksiköissä ja niitä myös kierrätetään yksiköiden välillä.

Liikkuva Lempäälä - soveltavan liikunnan toimintavälineet:

Luistelutukia 5 kpl lainattavissa liikuntavälinelainaamossa (nämä sijaitsevat pääkirjastolla)

Lisäksi varhaiskasvatukseen on hankittu ns. Muksubussi.

Lempäälän terveysaseman fysioterapiayksiköistä lainataan apuvälineitä lyhyt- ja pitkäaikaiseen tarpeeseen tukemaan asiakkaan toimintakykyä sekä mahdollistamaan arjessa selviytymistä. Apuvälinepalvelut ovat asiakkaalle maksuttomia. Apuvälinelainaamosta lainataan jokapäiväiseen elämään liittyviä apuvälineitä, eikä tämänhetkisen tiedon mukaan lainaamon välineistöä täydennetä soveltavan liikunnan toimintavälineillä.

Liikuntapalvelut ohjaa ottamaan yhteyttä yllä mainittuihin yhteistyökumppaneihin, joilla on tarvittavat resurssit ja osaaminen soveltavan liikunnan toimintavälineiden parissa. Liikunnan apuvälineet, kuten esimerkiksi käsipyörät, tandempolkupyörät, maastopyörätuolit ja hiihtokelkat, ovat erikoisvälineitä, joita ei saa hankittua lähimmästä urheiluvälinekaupasta. Välineet ovat lisäksi usein melko hintavia, joten on tärkeää, että käyttäjä pääsee kokeilemaan välinettä ennen hankintapäätöksen tekemistä.

Soveltavan liikunnan pientoimintavälineistöä on mahdollista kartoituksen ja toiveiden pohjalta lisätä Lempäälän kunnan liikuntavälinelainaamon yhteyteen vähitellen. Lasten yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua koulun ja varhaiskasvatusyksikön toimintaan

Peruskoulussa jokaisella lapsella on oikeus osallistua toiminnalliseen oppimiseen, välituntileikkeihin, koululiikuntaan ja muuhun koulun toimintaan. Osallistuminen tukee lapsen oppimista ja viihtymistä koulussa. Yhteisen tekemisen kautta voi löytyä myös uusia kavereita. Koululaiset omaksuvat toisiltaan ja aikuisilta toimintatapoja ja asenteita, joilla he tulevaisuuden aikuisina toimivat. Aktiiviset välitunnit ovat tärkeä osa koulupäivää: siellä ystävystytään ja ryhmäydytään koululaisten omilla ehdoilla.

Positiivisten kokemusten saaminen koululiikunnasta edellyttää opetuksessa mukanaoloa, ennakkoluulotonta asennetta, esteettömyyttä ja tarvittavia apu- ja toimintavälineitä. Oppilaalla ja huoltajalla on oikeus tulla kuulluksi päätettäessä oppilaan tuen tarpeesta ja muodoista. Erityisestä tuesta tehdään muutoksenhakukelpoinen hallintopäätös, jossa päätetään muun muassa oppilaan avustaja- ja apuvälinepalveluista. Päätökseen tulee kirjata oppilaan oikeus saada myös liikunnan opetukseen osallistumiseen tarvittavat apuvälineet. Oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), joka toimii tuen toimeenpanemisen apuna. HOJKS:iin kirjataan tarkasti oppilaan tarvitsemat tukimuodot, kuten liikunnassa käytettävät apuvälineet. Koululiikunnasta vapauttaminen tai kotiopetus ei ole ratkaisu. Kouluilla on velvollisuus huolehtia, että kaikki voivat osallistua myös liikuntatunneille. Siihen tarvitaan luovuutta ja soveltamista, joskus myös apuvälineitä, avustajan tukea tai kuljetuksen järjestämistä.

Sivistyslautakunta	§ 123	15.12.2022
Kunnanhallitus	§ 12	09.01.2023
Kunnanvaltuusto	§ 17	25.01.2023

Lisätietoja: Sivistysjohtaja Nina Lehtinen, p. 050 383 9789

Esittelijä	Sivistysjohtaja Nina Lehtinen
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen vastauksen valtuustoaloitteeseen ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Sivistyslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.
Tiedoksi	kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto
Kunnanhallitus 09.01.2023 § 12	

Lisätietoja Sivistysjohtaja Nina Lehtinen, p. 050 383 9789

Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa sen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Kunnanhallitus päätti esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa sen loppuun käsitellyksi.

Kunnanvaltuusto 25.01.2023 § 17
87/12.04.00/2021

Päätösehdotus	Kunnanvaltuusto hyväksyy selostusosan mukaisen selvityksen valtuustoaloitteeseen sekä toteaa asian loppuun käsitellyksi.	
Käsittely	Keskustelun aluksi puheenjohtaja totesi, että valtuusto on päättänyt ryhmienvälisissä neuvotteluissa palauttaa asian valmisteluun.	
Päätös	Kunnanvaltuusto palautti asian valmisteluun.	
Tiedoksi Liitteet	Sanna Kurikka, Yhteisölautakunta	
	Liite [16]	Valtuustoaloite soveltavan liikunnan toimintavälineiden hankkimisesta

Valtuustoaloitteet

Kunnanvaltuusto 25.01.2023 § 18
1221/00.04.01/2022

Lempäälän kunnan hallintosäännön 14 luvun 1 §:n mukaan kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuutetuilla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kunnan toimintaa ja hallintoa koskevissa asioissa. Aloite annetaan puheenjohtajalle.

Aloite on sitä enempää käsittelemättä lähetettävä kunnanhallituksen valmisteltavaksi. Valtuusto voi päättää, että aloitteessa tarkoitetun asian valmistelusta käydään lähetekeskustelu.

Hallintosäännön 16 luvun 2 §:n mukaan aloitteen käsittelee 8 kuukauden kuluessa se viranomainen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoittamassa asiassa.

Kunnanvaltuusto vastaanotti kokouksessa valtuustoaloitteen:

Valtuutettu Tiina Wesslin jätti 16 valtuutetun tai varavaltuutetun allekirjoittaman valtuustoaloitteen ”Kiusaamisvilkun käyttöönotto ehkäisemään välituntiväkivaltaa Lempäälän kouluissa”.

Päätös

Kunnanvaltuusto päätti lähettää valtuustoaloitteen kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

Liitteet

Liite [17]

Valtuustoaloite Kiusaamisvilkun käyttöönotto ehkäisemään välituntiväkivaltaa Lempäälän kouluissa

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 1, § 2, § 3, § 8, § 9, § 10, § 11, § 12, § 13, § 14, § 15, § 16, § 17, § 18

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 4, § 5, § 6, § 7**KUNNALLISVALITUS §**

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

Kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

Valitusperusteet

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusaika ja päätöksen tiedoksisaanti

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi tietoverkossa. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Tiedoksiantopäivää tai sitä päivää, jona päätös on asetettu nähtäväksi, ei lasketa määräaikaan.

Tiedoksisaanti kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymispäätöksestä

Kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan kuitenkin tulleen asianosaisen tietoon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi tietoverkossa.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle viraston aukioloaikana. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Valituksen voi toimittaa myös sähköisesti tai faksilla. Valituksen on oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä, riippumatta siitä, toimitetaanko valitus postitse vai sähköisesti.

Valitusviranomainen

Kunnallisvalitus tehdään Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna
Puhelinnumero 029 56 42210
Faksi 029 56 42269

sähköposti hameenlinna.hao@oikeus.fi

virka-aika: klo 8.00–16.15

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi, kotikunta, postiosoite, puhelinnumero ja sähköposti, joihin asiaa koskevat ilmoitukset voidaan toimittaa.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeuden päätöksistä peritään muutoksenhakuasian vireillepanijalta tuomioistuinmaksulain (1455/2015) mukainen oikeudenkäyntimaksu, joka on suuruudeltaan 260 euroa. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä valittajan eduksi.